Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 26 marca 1937.

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
Dział Administracji Szkolnej

Nr 3.

TREŚĆ:

Poz. 51.

ROZPORZĄDZENIE
Wojewody Śląskiego
z dnia 8 lutego 1937 r.

o taksach i opłatach szkolnych w szkołach zawodowych Województwa Śląskiego.

Z mocą obowiązującą od drugiego półrocza roku szkolnego 1936/37 zarządzam w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką, pobieranie w szkołach i na kursach zawodowych, utrzymywanych bezpośrednio i pośrednio przez Skarb Śląski, następujących taks i opłat szkolnych.

I.

1) taksa za egzamin wstępny na kurs pierwszy w szkołach technicznych i handlowych . . . . 5,— zł.

2) taksa za egzamin wstępny w szkołach mistrzowskich i w szkołach gospodarczych żeńskich . . . . 3,— zł.

3) taksa za badanie psychotechniczne w szkołach technicznych i handlowych 2,— zł.

4) taksa za badanie psychotechniczne w szkołach mistrzowskich i w szkołach gospodarczych żeńskich . . . . . 1,— zł.

5) taksa wstępna czyli wpisowe we wszystkich szkołach oraz na kursach zawodowych . . . . 10,— zł.

6) taksa za egzamin końcowy we wszystkich szkołach i na kursach zawodowych . . . . 10,— zł.

7) taksa dla eksternów za egzamin w zakresie programu średniej szkoły zawodowej . . . . 60,— zł.

8. taksa dla eksternów za egzamin w zakresie programu seminarium nauczycielek: z krawiectwa, bieliźniarstwa, modniarstwa, hafciarstwa i gospodarstwa domowego względnie innych rzemiosł, których praca warsztatowa musi być wykonana poza seminarium, z powołaniem na członków Komisji Egzaminacyjnej osób z poza grona nauczycielskiego . . . . 60,— zł.

9) taksa za świadectwo ukończenia szkoły lub kursu zawodowego względnie złożenia egzaminu końcowego . . 5,— zł.

Uwaga: Świadectwa (wykazy postępów) roczne, półroczne względnie semestralne wydaje się bezpłatnie.

10) taksa za duplikat świadectwa ukończenia szkoły, kursu zawodowego, względnie świadectwa złożenia egzaminu końcowego . . . . 10,— zł.

11. taksa za duplikat świadectwa (wykazu postępów) rocznego, półrocznego względnie semestralnego . . . . . 12,— zł.

12. taksa administracyjna:

A. W szkołach

a) technicznych:

(1) na wydziałach mechanicznych, elektrycznych, włókienniczych i hutniczych . . . . 120,— zł.

(2) na wydziałach chemicznych i farbiarskich, rocznie . . . . 140,— zł.

(3) na wydziałach budowlanych i drogowych, rocznie . . . . 80,— zł.

b) rolniczych niższych, rocznie . . 40,— zł.

c) ogrodniczych niższych, rocznie . 20,— zł.

d) gospodarczych żeńskich, rocznie . 40,— zł.

e) handlowych, rocznie . . . . . 100,— zł.

f) mistrzów mechaników, mistrzów budowlanych, mistrzów elektrotechników, rocznie . . . . 70.— zł.

g) podmistrzów hutniczych i w szkołach wieczorowych rocznie . . . 50,— zł.

Uwaga: W szkołach, w których nauka trwa krócej niż 10 miesięcy, taksa administracyjna ulega stosunkowemu obniżeniu, przy czym za każdy rozpoczęty miesiąc nauki pobiera się 1/10 część ogólnej taksy.

B. Na kursach.

a) zorganizowanych przy szkołach średnich zawodowych o poziomie średnim, płatne z góry, miesięcznie . . . . . 5,— zł.

b) zorganizowanych przy szkołach niższych zawodowych o poziomie niższym, płatne z góry, miesięcznie . . 3,— zł.

II.

a) Taksy wymienione w punktach I: 1, 2, 3, 4, 7 i 8 powinny być wpłacone za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe dyrekcji szkoły przed przystąpieniem kandydata do egzaminu. Taksy te rozdzielają dyrekcje szkół według instrukcji, pomiędzy egzaminatorów, względnie prowadzących badania psychotechniczne, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach lub badania psychotechniczne. Sumy uzyskane od uczniów(ennic) z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

Sposób księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcji zakładów utrzymywanych przez Skarb Śląski.

b) Taksy wymienione w punkcie I: 5, 6 i 9 wpłacają eksterni oraz uczniowie(nice) szkół i kursów zawodowych, utrzymywanych przez Skarb Śląski na konto czekowe dyrekcji szkół, względnie kursów zawodowych. Dyrekcje zebrane sumy przelewają na dochód Skarbu Śląskiego,

Dyrekcje szkół i kursów zawodowych przesyłają Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu (Wydziałowi Oświecenia Publicznego) wykazy uczniów(ennic) oraz eksternów, od których taksy te zostały pobrane, jako też dołączają dowód wpłacenia łącznej kwoty.

c) Taksy, wymienione w punktach I: 10 i 11 wpłacane być powinny na konto czekowe P. K. O. Nr. 300.540 Wydziału Skarbowego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w wypadkach, gdy chodzi o wydanie duplikatu świadectwa, wystawionego przez szkołę, utrzymywaną kosztem Skarbu Śląskiego.

d) Za wydanie duplikatu świadectwa uiszcza się zawsze, prócz taksy wymienionej w punktach I: 10 i 11 także opłatę stemplową znaczkami stemplowymi w wysokości, przewidzianej w ustawie stemplowej t. j. znaczkami stemplowymi o wartości nominalnej 2 zł od każdej rozpoczętej strony.

Znaczki stemplowe na wydanym duplikacie nakleja i kasuje się.

e) Wpływ z taksy, wymieniony w punkcie I 12 przelewają dyrekcje szkół i kursów zawodowych, utrzymywanych przez Skarb Śląski w całości na dochód Skarbu Śląskiego.

f) Sposób pobierania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższej taksy normują przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcji zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

III.

a) Do opłacania taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie(ennice) i eksterni.

b) Taksy wymienione w punktach I 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 i 9 powinny być uiszczane przed przystąpieniem do egzaminu (1, 2, 3, 4, 6, 7 i 8), względnie po uzyskaniu informacji urzędowej o dodatnim postępie końcowym lub o dodatnim wyniku egzaminu końcowego (9). Taksa wymieniona w punkcie I 5, winna być uiszczona po przyjęciu ucznia do szkoły lub na kurs nie później jednak niż w ciągu 3 tygodni od daty przyjęcia do szkoły oraz nie później niż w ciągu tygodnia od daty przyjęcia na kurs.

c) Taksy administracyjne, wymienione w punkcie I 12 A powinny być wpłacane zasadniczo w dwóch równych ratach półrocznych, z początkiem danego półrocza szkolnego, najpóźniej jednak do końca 4-go miesiąca każdego półrocza szkolnego.

d) W okresie trudnych warunków ekonomicznych dyrekcje szkół i kursów zawodowych mogą ściągać taksę administracyjną w ratach w każdym półroczu szkolnym od tych uczniów(ennic), których rodzicom byłoby trudno, ze względu na niezamożność, rodzaj zajęcia (robotnicy), ilość dzieci wysyłanych do szkół itp. okoliczności uiścić naraz całą wyznaczoną opłatę.

W każdym razie cała przypadająca z tego tytułu należytość powinna być wyrównana na 4 tygodnie przed zakończeniem każdego półrocza szkolnego.

e) Od taks wymienionych w punktach I 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 8, 9 i 10, 11 i 12 B nikt zwolniony być nie może. Zwolnień można udzielać jedynie od taksy administracyjnej wymienionej w punkcie I 12 A.

f) Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności występują ze szkoły lub z kursu zawodowego, nie uiściwszy taksy, nie należy żądać opłacenia taksy administracyjnej.

g) Taksy wpłacone zwrotowi nie podlegają.

IV.

a) Z ulgowej taksy administracyjnej w wysokości 30% normalnej taksy, wskazanej w punkcie I 12, korzystają dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i Kas Związków Komunalnych, oraz czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

Przez postęp w nauce dostateczny rozumie się postępy przynajmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów naukowych na świadectwie półrocznym, na świadectwie zaś rocznym przynajmniej postęp ogólny dostateczny, uprawniający ucznia do przejścia do następnej klasy (kurs), z początkiem następującego roku szkolnego.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, mogą uzyskać częściowe lub całkowite zwolnienia od taksy administracyjnej. W wyjątkowych wypadkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“, oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej.

Zwolnienia takie muszą jednak mieścić się w granicach normy dozwolonej.

c) Całkowite zwolnienie od taksy administracyjnej należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich, kawalerów orderu „Virtuti Militari“, odznaczonych „Krzyżem“ lub „Medalem Niepodległości“ oraz do stypendystów gminnych i młodzieży z wychodztwa oraz repatriacji, pozostającej pod opieką Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej z Kresów.

V.

a) Określonych powyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół lub kursów zawodowych, stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępem w nauce na to zasługują.

b) Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołą pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia od taksy administracyjnej do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego), który rozstrzyga ostatecznie.

c) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulgowej taksy administracyjnej, oraz częściowego lub całkowitego zwalniania od taksy administracyjnej, w granicach 20% sumy, którą dyrekcje szkół względnie kursów powinnyby uzyskać z opłat, gdyby wszystkie dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, wojskowych zawodowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ płaciły 30% normalnej taksy administracyjnej, pozostałe zaś całą taksę administracyjną.

Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Rady Pedagogiczne do udzielania ulg i zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazaną, powinny dyrekcje szkół, względnie kursów zawodowych uzyskać na to zgodę Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego), występując z wnioskami, w pierwszym półroczu szkolnym do dnia 1 listopada, w drugim zaś półroczu szkolnym do dnia 1 kwietnia.

d) Decyzje Rad Pedagogicznych o udzieleniu ulgowych taks administracyjnych lub o częściowym względnie całkowitym zwolnieniu od taksy następują w przeciągu 8 tygodni od początku półrocza, względnie semestru na skutek podań wniesionych do dyrekcji szkół, względnie kursów zawodowych przez rodziców, opiekunów lub opieki domowe uczniów, w terminie najpóźniej w przeciągu 4 tygodni od początku półrocza względnie semestru. Dyrekcje szkół względnie kursów zawodowych mogą żądać uzupełnienia podań zaświadczeniami o stanie majątkowym.

e) Czynni funkcjonariusze państwowi, wojewódzcy, komunalni, zawodowi wojskowi, czynni funkcjonariusze Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ nie składają podań o udzielenie ulgowej taksy administracyjnej. Dyrekcje szkół względnie kursów zawodowych powinny jednak zażądać od nich formalnego zaświadczenia, że interesowany jest czynnym funkcjonariuszem państwowym, wojewódzkim, komunalnym, zawodowym wojskowym, lub też czynnym funkcjonariuszem Administracji Lasów Państwowych, względnie przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, a w razie wątpliwości przedłożenia świadectwa o stanie majątkowym.

f) Uczniowie(nice), którzy(re) uzyskali(ły) zwolnienie od taksy administracyjnej w pierwszym półroczu szkolnym, korzystają ze zwolnienia i w następnym półroczu szkolnym, o ile istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie. Uczniowie(nice) nie zwolnieni(nione) od taksy administracyjnej zobowiązani(ne) są wpłacić ją bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rad Pedagogicznych, najpóźniej jednak na 4 tygodnie przed zakończeniem danego półrocza szkolnego.

g) Nowo-wstępujący(ce) uczniowie(nice) w pierwszym półroczu szkolnym od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni(nione). Nie dotyczy to dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“, oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“.

h) W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego) będzie mógł udzielać w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień całkowitych od nich nowowstępującym uczniom w pierwszym półroczu szkolnym.

i) W sprawach związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taksy administracyjnej lub umarzaniem, w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks administracyjnych od uczniów(nic) decyduje Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego).

VI.

a) Prócz powyżej podanych taks i opłat szkolnych pobierają dyrekcje szkół zawodowych opłaty na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“, „Fundusz wychowania fizycznego“, oraz „Fundusz leczniczy i higieny“.

b) Na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych technicznych, wymienionych w punkcie I 12 A ust. a (1) — (3) półrocznie . . . . 18,— zł.
z czego na doraźne pomoce naukowe przeznacza się kwotę . . . . . . 12,— zł.
na bibliotekę zaś uczniowską i prenumeratę pism, zwłaszcza zawodowych kwotę . . . . 6,— zł.

Na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych handlowych i mistrzowskich, wymienionych w punkcie I 12 A. ust. e i f półrocznie . . . . 9,— zł.
z czego przeznacza się na doraźne pomoce naukowe . . . . 5,— zł.
na bibliotekę zaś uczniowską i prenu-

meratę pism zwłaszcza zawodowych kwotę . . . . 4,— zł.

c) Na „Fundusz wychowania fizycznego“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych technicznych, wymienionych w punkcie I 12 A ust. a (1)—(3) półrocznie kwotę . . . . 5,— zł.
z czego przeznacza się na gry ruchowe i przyrządy gimnastyczne kwotę . . 2,— zł.
na wycieczki zaś szkolne kwotę . . 3,— zł.
Na „Fundusz wychowania fizycznego“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych handlowych i mistrzowskich, wymienionych w punkcie I 12 A ust. e i f półrocznie kwotę . . . . 4,— zł.
z czego przeznacza się na gry ruchowe i przyrządy gimnastyczne kwotę . . . 2,— zł.
i na wycieczki szkolne kwotę . . . 2,— zł.

d) Na „Fundusz leczniczy i higieny“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych, technicznych, handlowych i mistrzowskich, wymienionych w punkcie I 12 A. ust. a) (1)—(3), e i f, półrocznie kwotę . . . . 3,— zł.

e) Od opłat tych nikt zwolniony być nie może, wpłacone kwoty zwrotowi nie podlegają.

f) Dochody z tego źródła pochodzące zużywają dyrekcje szkół w sposób określony specjalnymi przepisami (instrukcjami). Z „Funduszu wychowania fizycznego“ uiszczają dyrekcje szkół zawodowych opłaty na „Fundusz szkolnych schronisk wycieczkowych“ w wysokości 0,25 zł. od każdego ucznia rocznie, oraz opłaty na „Międzyszkolne Kluby Sportowe“ w wysokości 8,— zł. od każdego ucznia-członka „Międzyszkolnego Klubu Sportowego“ rocznie.

W wypadkach szczególnych, za każdorazowym zezwoleniem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) opłaty, przewidziane na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej (część funduszów przewidziana na doraźne pomoce naukowe) mogą być zużyte na cele szersze, związane z podniesieniem nauczania w zakładzie.

g) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymywanych z tytułu opłat na fundusze, objęte punktem VI regulują przepisy rachunkowo-kasowe.

VII.

Żadnych innych taks i opłat szkolnych, bez specjalnego zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) pobierać nie wolno.

VIII.

Związki komunalne i gospodarcze, stowarzyszenia oraz osoby prywatne, utrzymujące szkoły względnie kursy zawodowe powinny unormować wysokość i sposób pobierania taks oraz opłat szkolnych w tych zakładach osobnymi statutami, które należy przedłożyć do zatwierdzenia Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu (Wydział Oświecenia Publicznego) w terminie do dnia 31 marca 1937 r.

IX.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą wszelkie postanowienia rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 1934 r., wydane w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką o taksach i opłatach szkolnych w szkołach zawodowych województwa śląskiego (Gaz. Urz. Woj. Śl. — Dział Adm. Szkol. Nr. 25, (8) poz. 95), okólnik Wojewody Śląskiego Nr. 2, z dnia 27 marca 1935 r. o zwalnianiu młodzieży z wychodźctwa i repatriacji od taksy administracyjnej (Gaz. Urz. Woj. Śl. — Dział Adm. Szkolnej nr. 3, poz. 24), rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 19 listopada 1935 r., wydanego w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 1934 r. o taksach i opłatach szkolnych w szkołach zawodowych województwa śląskiego (Gaz. Urz. Woj. Śl. — Dział Admin. Szkol. Nr. 12, poz. 188), pisma okólnego Wojewody Śląskiego z dnia 9 października 1935 r. Nr. BG-15/2 i pisma okólnego Wojewody Śląskiego z dnia 17 marca 1936 r. Nr. BG-1/18/2 w sprawie ulgi w opłatach szkolnych.

Wojewoda:
(—) Dr. Grażyński.

52.

ZARZĄDZENIE

z dnia 4. marca 1937 r. Nr. Z. 45a/1

o przymusowym szczepieniu ochronnym przeciwko błonicy (dyfterii).

Na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 25 lutego 1936 r. o przymusowym szczepieniu ochronnym przeciwko błonicy (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 183) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Na obszarze całego województwa śląskiego zarządzam przeprowadzenie szczepienia ochronnego przeciw błonicy (dyfterii).

§ 2.

Przymusowi szczepienia ochronnego przeciw błonicy podlegają wszystkie dzieci w wieku od roku do 10 lat włącznie, zamieszkałe w województwie śląskim w dniu ogłoszenia niniejszego zarządzenia w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego.

Szczepienia ochronne mają być wykonane w województwie śląskim od 1 maja do 30 września r. b.

§ 3.

Od przymusowego szczepienia są wolne dzieci, które w ciągu ostatnich dwóch lat przed terminem szczepienia były poddane szczepieniu ochronnemu przeciwbłoniczemu. Jeżeli stan zdrowia dziecka nie pozwala na dokonanie szcze-

pienia w terminie ustalonym, lekarz, wykonywujący szczepienie, może je odroczyć na inny termin.

§ 4.

Szczepienia przymusowe ochronne przeciw błonicy, dokonywane na podstawie niniejszego zarządzenia, jak również świadectwa o dokonaniu tych szczepień, są bezpłatne.

§ 5.

Dni i miejsca oraz lokale, w których będą się odbywały szczepienia ochronne w poszczególnych gminach, wyznaczą właściwe powiatowe władze administracji ogólnej (Starostowie, Dyrektorowie Policji) w drodze ogłoszeń publicznych, wzywając równocześnie osoby zainteresowane do wypełnienia obowiązku, wynikającego z niniejszego zarządzenia.

§ 6.

Za niedopełnienie obowiązków, wynikających z niniejszego zarządzenia, osoby, pod których opieką pozostają dzieci, podlegające szczepieniu, ponoszą odpowiedzialność w myśl postanowień art. 22 ustawy z dnia 21 lutego 1935 r. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 198), a mianowicie karze aresztu do 3 miesięcy i grzywnie do 3.000 zł lub jednej z tych kar, o ile za dany czyn nie grozi kara surowsza.

Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

§ 7.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego.

Dr. Grażyński,
Wojewoda.

53.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 5

z dnia 19 stycznia 1937 r. (I Praw-1021/13/36)

o zwalnianiu od opłat w postępowaniu administracyjnym osób ubogich oraz osób, wnoszących skargi i zażalenia na działalność urzędników i urzędów.

Pan Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr 71 z dnia 19 grudnia 1936 r. (Nr 118-57/1) wyjaśnił co następuje:

Do urzędów administracji rządowej wpływa wiele próśb o pracę i zapomogi. Niektóre urzędy obciążają osoby wnoszące takie prośby kosztami związanymi z ich załatwianiem w szczególności także opłatami za doręczanie odpowiedzi. Postępowanie takie nie może mieć miejsca w stosunku do osób pozostających bez środków do życia. Osoby te powinny być zwalniane od ponoszenia wspomnianych kosztów zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami (art. 107 ust. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341 — w postępowaniu opartym na tym rozporządzeniu).

Również nie może mieć miejsca pociąganie osób, wnoszących uzasadnione skargi i zażalenia na działalność urzędów i urzędników, do ponoszenia kosztów postępowania. Załatwianie tego rodzaju skarg i zażaleń leży przede wszystkim w interesie publicznym. Stąd koszty postępowania w szczególności również koszty doręczania pism związanych z załatwieniem nie ma ponosić wnoszący, lecz władza względnie osoby winne wykroczeń służbowych (§ 29 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790).

Podając treść powyższego okólnika do wiadomości polecam stosowanie zasad w nim ustalonych.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

54.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 6

z dnia 3 stycznia 1937 r. (II OP-8102/36)

o opiece oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych.

Ministerstwo podaje do wiadomości załączone wytyczne do pracy oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych, dla wykorzystania ich w akcji oświaty pozaszkolnej z zastrzeżeniem, że nie uważa ich za wyłączne normy postępowania.

Zadaniem „wytycznych" nie jest bynajmniej rozbudzanie masowego ruchu organizacyjnego. Dlatego trzeba zachować wielką oględność i przezorność w pracy już rozpoczętej czy planowanej w tym zakresie i oprzeć ją na tych tylko pracownikach oświatowych, którzy z własnych pobudek doszli do należytego zrozumienia wielkiej doniosłości i znaczenia tej pracy, choćby nawet ze stanowiska interesów samej szkoły powszechnej.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek-Błeszyński.**

Załącznik do okólnika Nr 6 z dnia 3. I. 1937 r. (II OP-8102/36).

Wytyczne o organizacji opieki oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych (absolwentów szkół powszechnych w latach 14—18).

Łącznie z akcją oświaty pozaszkolnej rozpoczęto na terenie niektórych okręgów szkolnych prace oświatowo-wychowawcze wśród młodzieży w wieku 14—18 lat, która ukończyła szkołę powszechną, a do innej szkoły nie uczęszcza.

Poczynania te zmierzają w dwu kierunkach:

a) organizowania kół byłych wychowanków w oparciu o szkołę powszechną;

b) tworzenia kół przy organizacjach młodzieży starszej.

Ze stanowiska istotnych potrzeb społeczno-kulturalnych oba kierunki pracy znajdują uzasadnienie, muszą być jednak konsekwentnie realizowane przez instruktorów o. p., którzy obrawszy pierwszy z tych kierunków w jednym roku, nie powinni go zmieniać zaraz w następnym na zespoły organizacyj społecznych młodzieży starszej. Wytknięcie wyraźnej linii postępowania aparatu instruktorskiego o. p. jest rzeczą konieczną.

Wytyczne odnoszą się wyłącznie do zespołów młodzieży poszkolnej, organizowanych w oparciu o szkołę powszechną i pozostających pod opieką nauczycieli, najczęściej pod nazwą: Kół B. Wychowanków Szkoły Powszechnej.

I. Podstawy ideowo-wychowawcze pracy wśród młodocianych.

Nowa szkoła w Polsce postawiła przed sobą jako naczelne zadanie: przysposobienie do życia, szczególnie społeczno - obywatelskiego, przy czym podkreśliła znaczenie tak ważnych dzisiaj spraw gospodarczych oraz przygotowania do życia praktycznego; nie będzie mogła jednakże wykonać tego zadania w stopniu należytym, skoro jej oddziaływanie wychowawcze sięga tylko do 14-go roku w życiu człowieka.

Szkoła powszechna może rozwinąć pewne instynkty społeczne w duszy dziecka, wytworzyć dość wyraźne dyspozycje do życia społecznego w gromadzie. By jednak owe „zadatki“ życia społeczno-obywatelskiego można było wykorzystać w kształtowaniu aktywnej postawy obywatela wobec społeczeństwa i państwa, trzeba je wzbogacać w miarę dojrzewania osobowości człowieka i budzących się zainteresowań konkretnymi sprawami najbliższej grupy społecznej, narodu i państwa. W wielkim stopniu rolę powyższą spełniają społeczne organizacje młodzieży pozaszkolnej. Ponieważ organizacje te skutkiem zaniedbań w wychowaniu poszkolnym zmuszone są zazwyczaj rozpoczynać pracę społeczno-wychowawczą od nowa, wysuwa się potrzeba roztoczenia opieki oświatowo-wychowawczej nad młodocianymi.

Najsilniej urabia pod względem społecznym środowisko socjalne. Lecz warunki życia i poglądy na samą istotę wychowania, panujące w najszerszych grupach społecznych, powodują ogromne zaniedbania lub skrzywienia w wychowaniu społeczno-obywatelskim młodocianych. Dom rodzinny i otoczenie są dalekie często od zrozumienia praw, potrzeb i zainteresowań wieku młodzieńczego: nie zapewniają młodocianym możności naturalnego i radosnego rozwoju, zaprzęgając ich zbyt wcześnie do pracy fizycznej. Ponadto młodociani na wsi i w środowiskach robotniczych wychowują się właściwie sami, wrastając w swe otoczenia z coraz większymi skrzywieniami moralnymi.

Coraz bardziej rozpowszechniające się organizacje młodzieży starszej niezawsze mogą objąć swą opieką młodocianych, gdyż zbyt często nie wykazują zrozumienia dla ich odrębnych zainteresowań, nie rozporządzają również odpowiednimi środkami i metodami pracy wśród młodocianych.

Stąd nauczyciel szkoły powszechnej, który najlepiej rozumie niedawnych swych uczniów, mógłby pozostać dalszym ich wychowawcą i troskliwym opiekunem w ciężkim dla nich okresie życia. Niewątpliwie nauczycielowi najłatwiej jest zrozumieć właściwości tego wieku, życzliwą radą i pomocą ułatwiać dalszy rozwój młodocianych. Również względy oświatowe za tym samym wyraźnie przemawiają. Zdobycze bowiem wykształcenia, wyniesione ze szkoły, bez dokształcenia lub samokształcenia w wieku poszkolnym, zbyt rychło marnieją.

Powyższe motywy zadecydowały o tym, że wielu nauczycieli z własnej inicjatywy podjęło pracę wśród młodocianych. W pracy tej znajdują oni możność wyżycia się jako pracownicy społeczni, niemniej też zabezpieczają w ten sposób trwalszą skuteczność wpływów społeczno-wychowawczych swej pracy zawodowej w szkole.

II. Wytyczne organizacyjne.

Ze względu na dość szerokie rozpowszechnienie kół b. wychowanków w różnych okręgach szkolnych, wydaje się koniecznym przestrzeganie pewnych określonych zasad organizacyjnych, które by chroniły organizatorów od przypadkowości i całej akcji nadawały cechy jednolite. Dotychczasowe doświadczenia nasuwają następujące wytyczne:

1) Powstawanie kół b. wychowanków w oparciu o szkołę może mieć miejsce przede wszystkim tam, gdzie organizacje młodzieży starszej nie przejawiają inicjatywy w tym kierunku, ani też nie dają gwarancji, że potrafią stworzyć atmosferę wychowawczą, odpowiadającą właściwościom i potrzebom młodocianych pod względem wychowania moralnego i obywatelskiego.

2) Praca podejmowana przez nauczycieli z pobudek całkowicie dobrowolnych, w zrozumieniu jej doniosłości społecznej i wielkiego znaczenia dla samej szkoły, nie może nosić charakteru powszechności.

Można ją organizować tam, gdzie nauczyciel-opiekun odczuwa specjalne zamiłowanie do tego rodzaju pracy, a młodzież poszkolna bez sztucznych podniet szuka odnowienia kontaktu ze szkołą. Praca ta nie będzie powszechną i dlatego, że tylko najprężniejsze kulturalnie jednostki z młodocianych będą brały w niej udział.

3) Akcja oświatowo-wychowawcza wśród młodocianych nie może być uważana za formę zastępczą obowiązkowego dokształcania młodzieży w wieku 14—18 lat, przewidzianego przez ustawę o ustroju szkolnictwa z 1932 r.

4) Koła b. wychowanków nie mogą przybierać znamion odrębnego ruchu społecznego. Wyraża się w nich tylko forma akcji opiekuńczej ze strony szkoły. Stąd nauczyciel jest formalnie opiekunem koła b. wychowanków, działającym z ramienia szkoły — jako instytucji publicznej.

Dlatego też koła b. wychowanków nie szukają prawno-formalnych podstaw istnienia we własnych statutach, lecz są zespołami pracy oświatowo-wychowawczej, korzystającymi z opieki szkoły.

5) Praca wśród młodocianych jest etapem wstępnym do prac oświatowo-wychowawczych, które prowadzi samodzielnie zorganizowana młodzież starsza.

Dlatego wskazanym jest utrzymywać kontakt z najbliższą organizacją społeczną młodzieży.

6) Jakkolwiek przez koło b. wychowanków przysposabia się młodocianych do pracy w organizacjach społecznych, nie można zaczynać akcji od tworzenia odrazu form organizacyjnych, które przy braku głębszej treści staną się tylko pozorem. Można więc zacząć od zbiorowych zajęć świetlicowych, kiedy przeważa wspólna zabawa i rozrywka, następnie przejść do uwzględniania poważniejszych zainteresowań kulturalnych i oświatowych, aż wystąpi już potrzeba ściślejszego zorganizowania specjalnych zespołów w ramach zbiorowego życia całego koła b. wychowanków.

W pierwszym okresie możnaby całość pracy objąć nazwą: świetlica młodocianych. Dopiero gdy zauważy się, że wśród młodych świetliczan rodzi się pewna więź społeczna, że poszczególne jednostki objawiają zdolność do samodzielnej inicjatywy, a w całej gromadzie wyodrębniają się zainteresowania specjalne, — wtedy można organizować w sposób ściślejszy koło b. wychowanków szkoły powszechnej.

7) Koła b. wychowanków, skupiają tylko określoną grupę młodzieży t. j. w okresie 14—18 lat i przestrzegają możliwie ściśle owej granicy wieku.

Wyjątki niekiedy mogą być stosowane, zwłaszcza gdy nie istnieją na danym terenie organizacje młodzieżowe.

III. Uwagi o programie pracy.

Praca wśród młodocianych nie może być tylko kopiowaniem wzorów programowych społecznych organizacyj młodzieży starszej. Zapewne powtórzą się tutaj podobne formy i metody, lecz samą treść pracy trzeba dostosować do zainteresowań i potrzeb wieku młodocianego, który nie ma w sobie jeszcze śladów większych trosk i kłopotów życia, choć mieści w sobie nieraz wiele konfliktów i zaburzeń psychicznych. Młodzież starsza świadomie bierze już udział w walce o byt, prowadzonej przez rodzinę, zaczyna wchodzić w życie najbliższej grupy społecznej. Jej więc prace mogą i powinny mieć charakter praktyczny, na realnych warunkach życia oparty. Z młodocianymi natomiast w serdecznej atmosferze przyjaźni, nawet beztroskiej zabawy, będziemy realizowali poważne zadania społeczne głównie oddziaływaniem wychowawczym, rozwijaniem treści życia intelektualnego i wytwarzaniem pożytecznych nawyków. Oczywiście podejmowanie praktycznych prób i doświadczeń, usprawniających do przyszłego życia tak zawodowego jak i obywatelskiego, — posiada pierwszorzędne znaczenie, zwłaszcza, że młodociani najczęściej nie mogą korzystać z systematycznej nauki swego zawodu.

Program prac oświatowo - wychowawczych wśród młodocianych musi być dostosowany do potrzeb środowiska w oparciu o doświadczenia, zebrane w terenie. Programy szczegółowe, specjalnie w zakresie zajęć praktycznych, inne muszą być dla wsi, inne dla miasteczek i miast.

Ponieważ omawiane zagadnienie jest nowe i znajdzie niewątpliwie wiele różnych rozwiązań organizacyjnych i programowych, instruktorzy o. p. nie mniej także inni pracownicy pedagogiczni administracji szkolnej gromadzić będą opisy oryginalnych prób i doświadczeń pracowników oświatowych, by je zużytkować przynajmniej na własnym terenie.

Dużym ułatwieniem w planowaniu pracy w środowiskach rolniczych wiejskich i małomiasteczkowych będzie wydawnictwo pt. „Młodociani na wsi", oparte na doświadczeniach nauczycieli-opiekunów kół b. wychowanków w obrębie jednego z okręgów szkolnych.

55.

WOJEWODA ŚLĄSKI
Nr. O. P. II-1-77/4. Katowice, dnia 19 marca 1937 r.

Do
Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminariów nauczycielskich (liceów pedagogicznych), szkół zawodowych i Inspektoratów Szkolnych
w województwie śląskim.

W sprawie organizacji roku szkolnego.

W związku z organizacją nowego roku szkolnego, poruczam specjalnej pieczy PP. Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcyj szkół sprawę szczegółowego rozważenia wszelkich problemów, związanych z corocznym ruchem służbowym, który przygotować należy racjonalnie, biorąc pod uwagę interes narodowy i państwowy, jak najdalej posuniętą oszczędność budżetową, oraz dobro szkoły i nauczycielstwa.

Czynnik bezwzględnej celowości i sprawiedliwości w ujmowaniu i ocenianiu faktów, stanowiących podstawę dla ruchu służbowego, nadto przyjazne ustosunkowanie się do nauczycielstwa, jego potrzeb i dążeń, — o ile oczywiście nie kolidują one z interesem ogólnym — powinny być jednym z zasadniczych elementów wszelkiej akcji.

Od sposobu bowiem przeprowadzenia ruchu służbowego, od jego właściwego ujęcia zależeć będzie w znacznej mierze atmosfera życia i pracy szkolnej, oraz stosunek do niej nauczycielstwa.

Unikać należy przedstawiania Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu licznych wniosków o prze-

niesienia nauczycieli z urzędu ze względów organizacyjnych lub też dla dobra służby na inne miejsce służbowe, względnie przeniesienia w stan nieczynny lub w stan spoczynku. Czynić to jedynie należy w wypadkach wynikających z interesu szkoły, lub względów narodowych lub państwowych.

Także sprawy częściowych przesunięć (przydziałów) nauczycieli do szkół innego typu nie powinny być traktowane szablonowo, lecz z ostrożnością, w sposób możliwie najmniej dotkliwy dla nauczycielstwa.

Przy sporządzaniu wniosków w przedmiocie ruchu służbowego należy mieć zawsze na uwadze ilość lat służby nauczyciela, wyniki dotychczasowej jego pracy nauczycielskiej, wychowawczej, oraz społecznej, stosunki rodzinne i warunki materialne nauczyciela, stosunek jego do bezpośrednich i pośrednich przełożonych, a nadto ewent. zasługi położone przezeń w pracy narodowej i niepodległościowej.

I. Termin główny organizacji roku szkolnego. Jako główny termin przeprowadzania organizacji roku szkolnego (mianowania, przeniesienia i t. p.) przyjąć należy dzień 1 lipca, dodatkowy zaś ruch służbowy, wynikający z potrzeb życia szkolnego, winien być zakończony do dnia 15 września.

II. Podstawa organizacji roku szkolnego w szkołach powszechnych. Przy organizacji roku szkolnego i przygotowywaniu ruchu służbowego w szkołach powszechnych, przyjąć należy za podstawę liczbę nauczycieli przewidzianą w §§ 8, 9 i 10 statutu szkół powszechnych przy czym w szkołach powszechnych liczących ponad 310 dzieci, na każde 50 dzieci przyjąć należy jedną siłę nauczycielską.

III. Techniczne przeprowadzenie ruchu służbowego.

P r z e n i e s i e n i a: a) n a w ł a s n ą p r o ś b ę.

W przeniesieniach na własną prośbę, należy przede wszystkim załatwiać lub pozytywnie opiniować prośby tych nauczycieli(ek):

1) dla których pobyt w odpowiednich ze względu na stan zdrowia nauczyciela i najbliższej jego rodziny miejscowościach, jest dla dobra służby wskazany;
2) którzy mając dzieci w szkołach wzgl. chcąc je umieścić w odpowiedniej szkole, pragną pracować w innym większym ośrodku,
3) którzy z uwagi na inne ważne argumenty natury naukowej, społecznej lub osobistej na uwzględnienie prośby o przeniesienie zasługują.

Należy przy tym bezwarunkowo przestrzegać, by przeniesienia nauczycieli na **własną prośbę** były w zgodzie z istotną wolą nauczycieli, wyrażoną w prośbie.

Przeniesienia nauczycieli szkół powszechnych oraz wychowawczyń przedszkoli na własna prośbę w obrębie tego samego obwodu szkolnego, winny być dokonane w terminie do końca maja.

Podania nauczycieli szkół powszechnych oraz wychowawczyń przedszkoli o przeniesienie do szkół (przedszkoli), położonych w innym obwodzie szkolnym województwa śląskiego winny wpłynąć do własnych Inspektoratów Szkolnych w terminie do dnia 10 kwietnia. Inspektoraty Szkolne podzieliwszy podania według obwodów przeznaczenia, przedkładają je zbiorowo Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu do dnia 20 kwietnia. Urząd Wojewódzki ułożywszy prośby według obwodów, prześle je do Inspektoratów Szkolnych do zajęcia stanowiska. Inspektoraty Szkolne zwrócą zaopiniowane podania tut. Urzędowi do dnia 20 maja do definitywnego ich załatwienia.

Odpisy dekretów przeniesienia należy przedkładać tut. Urzędowi w 2 egzemplarzach jednocześnie z wysyłką czystopisów tych dekretów.

Do próśb nauczycieli o przeniesienie na inne stanowisko służbowe w drodze zamiany, winni petenci dołączać odpowiednie deklaracje interesowanych nauczycieli, wyrażających swą zgodę na zamianę stanowisk, niezależnie od indywidualnych próśb tych nauczycieli.

Prośby nauczycieli o przeniesienie poza teren województwa śląskiego należy wnosić do tut. Urzędu do dnia 10 kwietnia.

b) P r z e n i e s i e n i a z u r z ę d u.

Wnioski o przeniesienia na inne miejsca służbowe ze względów organizacyjnych oraz dla dobra służby, należy wnosić do tut. Urzędu do dnia 10 kwietnia.

Wnioski o przeniesienia nauczycieli szkół powszechnych z urzędu winny w granicach obwodu wskazywać szkoły do których dany nauczyciel ma być przeniesiony.

Zaznaczam, iż w zasadzie nie należy przenosić ani proponować przeniesień nauczycieli publicznych szkół powszechnych przed złożeniem przez interesowanych egzaminu praktycznego.

IV. Stan nieczynny i komisje lekarskie. Wnioski o przeniesienia w stan nieczynny w wypadkach przewidzianych w art. 53 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873 ex 1932 r.) oraz wnioski Inspektoratów Szkolnych (Dyrekcyj szkół) lub też prośby nauczycieli (kierowników) o przedstawienie badaniu Komisji Lekarskiej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim celem stwierdzenia ich przydatności do dalszej pracy nauczycielskiej, należy wnosić do tut. Urzedu w terminie do dnia 10 kwietnia.

Wnioski o przeniesienie nauczycieli w stan spoczynku z urzędu należy przedkładać w zasadzie tylko w wypadkach, jeśli interesowani posiadają ku temu warunki — wiek, lata służby lub dłuższa choroba.

Zwracam uwagę PP. Inspektorów Szkolnych, oraz Dyrekcyj szkół na konieczność szczegółowego motywowania każdego wniosku a przede wszystkim stwierdzenia na podstawie posiadanych akt personalnych, czy istnieją dostateczne dowody trwałej niezdolności do służby nauczycielskiej, oraz czy wyniki dotychczasowej pracy

nauczycielskiej są wystarczającym sprawdzianem niezdolności nauczyciela (kierownika) do dalszej pracy zawodowej.

Dowody przedkładać należy tut. Urzędowi wraz z kwestionariuszami przewidzianymi w okólniku z dnia 10 lipca 1931 r. Nr O. P. I-1377/3 (Nr. 28) w sprawie komisyj lekarskich dla funkcjonariuszów państwowych.

Dla jednolitego redagowania wniosków o przeniesienia nauczycieli dla dobra służby oraz w stan nieczynny dla dobra służby, polecam podawać w przedkładanych do Urzędu wnioskach następujące dane:

a) charakterystykę interesowanego jako nauczyciela i wychowawcę,

b) ustosunkowanie się interesowanego nauczyciela do grona nauczycielskiego oraz bezpośrednich i pośrednich przełożonych,

c) ustosunkowanie się interesowanego nauczyciela do miejscowej ludności i tejże do niego,

d) udział zainteresowanego w pracy pozaszkolnej,

e) stosunek nauczyciela do zagadnień narodowych i państwowych,

f) ewent. uchybienia nauczyciela od normalnego trybu życia,

g) zestawienie innych powodów, mogących służyć za podstawę do wniosku o przeniesienie z urzędu na inne miejsce służbowe lub w stan nieczynny.

Powyższe dane winny być zestawione w podanej kolejności, opracowane sumiennie i objektywnie. W wypadkach, jeśli ujemne spostrzeżenia o nauczycielach nie pochodzą z bezpośredniej obserwacji PP. Inspektorów Szkolnych wzgl. Dyrektorów, należy we wnioskach podać źródło ujemnych wiadomości tak, by Urząd tut. był w stanie ewentl. dodatkowo stwierdzić prawdziwość tychże.

V. Urlopy. Prośby nauczycieli o udzielenie urlopów, należących do kompetencji Ministerstwa W. R. i O.P. (urlopy płatne dłuższe niż 5-miesięczne, bezpłatne, na rok trzeci i dalsze) wnosić należy do Urzędu do dnia 10 kwietnia, o udzielenie zaś urlopów płatnych do 5-ciu miesięcy oraz bezpłatnych do lat 2, których udzielenie leży w kompetencji tut. Urzędu, wnosić należy w terminie do dnia 30 kwietnia.

VI. Zniżki obowiązującego wymiaru godzin nauczania. Wszelkie prośby nauczycieli szkół średnich oraz wnioski Dyrekcyj o udzielenie nauczycielom zniżek obowiązującego wymiaru godzin, nadto wnioski i prośby nauczycieli szkół powszechnych o udzielenie zniżek pociągających za sobą dodatkowe wydatki Skarbu Śląskiego (n. p. konieczność zatrudnienia nauczycieli szkoły w godzinach nadliczbowych lub też zatrudnienie nauczycieli nowych w niepełnym wymiarze godzin), winny być przedkładane tut. Urzedowi corocznie w terminie do dnia 30 kwietnia.

Konieczne jest przy tym jak najdalej idące ograniczenie wniosków i próśb o udzielenie urlopów płatnych i zniżek godzin na różne cele, a więc i dla prac w organizacjach oraz instytucjach społecznych. W wypadkach wyjątkowych potrzeb społecznych i kulturalno-oświatowych, zainteresowani nauczyciele winni wnosić podania z zaświadczeniami zarządów tych organizacyj, wykazującymi ponad wszelką wątpliwość, iż udział petenta w pracach tej organizacji jest niezbędny. W wymienionych zaświadczeniach zarządy organizacyj winny podać plan pracy, którą wykonać ma odnośny nauczyciel w okresie urlopu. Po upływie urlopu lub okresu, na który udzielono zniżki obowiązującego wymiaru godzin nauczania, nauczyciel w terminie 3-miesięcznym przedłożyć winien tut. Urzędowi w drodze służbowej pisemne sprawozdanie z dokonanych prac, potwierdzone przez zarząd organizacji.

Zarazem podkreślam, iż udzielanie urlopów lub zniżek godzin bez pisemnej prośby nauczyciela, lub też na prośbę wniesioną z pominięciem drogi służbowej, bądź też tylko na wniosek organizacyj przedłożony tut. Urzędowi, nie będzie dokonywane.

VII. Mianowanie i zawierania umów służbowych. Upoważniam PP. Inspektorów Szkolnych do mianowania nauczycieli i zawierania umów z czynnymi w szkolnictwie nauczycielami kontraktowymi, którzy posiadają przepisane kwalifikacje zawodowe, których wyniki pracy nauczycielskiej i wychowawczej są dodatnie, oraz którzy wnieśli do tamt. Urzędów odpowiednio udokumentowane podania.

Mianowania i zawiązywania stosunków służbowych mogą być uskuteczniane, w ramach, przyznanych osobnymi zarządzeniami, na każdy nadchodzący rok szkolny etatów nauczycielskich.

Upoważnienie powyższe odnosi się jedynie do okresu od dnia 1 czerwca do 31 sierpnia po czym mianowania mogą być dokonywane jedynie za indywidualnymi zezwoleniami Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego.

Przy wyborze kandydatów na etatowe stanowiska PP. Inspektorzy Szkolni zachować winni następującą kolejność:

a) mianować należy w pierwszym rzędzie nauczycieli kontraktowych, urodzonych na terenie województwa śląskiego,

b) byłych nauczycieli kontraktowych, którzy wracają do służby nauczycielskiej po wypełnieniu normalnej powinności wojskowej,

c) kontraktowych nauczycieli, posiadających pełne kwalifikacje zawodowe do nauczania i ustalenia, pracujących w tut. szkolnictwie dwa lub więcej lat, a w szczególności kandydatów, którzy prócz wymienionych kwalifikacyj posiadają ukończone studia wyższe,

d) kontraktowe nauczycielki, mające warunki jak pod c),

e) innych nauczycieli i nauczycielki, którzy (które) ze względu na posiadane warunki na mianowanie w pełni zasługują.

Przy mianowaniu nauczycieli i zawieraniu stosunków umownych baczyć ściśle należy, czy kandydaci spełniają wszelkie warunki przewidziane w obowiązujących przepisach, oraz czy wyniki pracy nauczycielskiej, wychowawczej i pozaszkolnej interesowanych są dodatnie.

Jednocześnie wyjaśniam, iż okres trwania umów służbowych regulować należy ściśle według zarządzeń, wydanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Celem umożliwienia na przyszłość przeniesień nauczycielom, kształcącym swoje dzieci w szkołach średnich ogólnokształcących lub innych, zarządzam, by siły kontraktowe w szkołach powszechnych zatrudniane były głównie w miejscowościach, gdzie znajdują się szkoły średnie i by zawieranie wzgl. przedłużanie umów służbowych uskuteczniane było po dokonaniu innych przeniesień. Zarazem zauważam, iż przy zawieraniu umów służbowych należy również brać pod uwagę nauczycieli pełniących w bieżącym roku szkolnym obowiązki służbowe w niepełnym wymiarze godzin, oraz nadmieniam, że zmiana miejsc służbowych nauczycieli kontraktowych po zawarciu umowy, może być dokonywana li tylko za wiedzą tut. Urzędu. W sprawach dotyczących przedłużenia umów służbowych z nauczycielami, asystentami oraz instruktorami, pełniącymi w bieżącym roku szkolnym obowiązki służbowe w szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych oraz w Konserwatorium Muzycznym w Katowicach, winny Dyrekcje Zakładów wezwać interesowanych do wniesienia podań w drodze służbowej w terminie do dnia 10 maja.

PP. Dyrektorzy winni zaopatrzyć podania w sprawozdanie obejmujące:

1) określenie czasokresu trwania umowy,
2) stwierdzenie, czy nauczyciel ma być zatrudniony w pełnym czy też niepełnym wymiarze godzin,
3) podanie dokładnej ilości godzin nauczania w tygodniu w I i II półroczu roku szkolnego, na wypadek gdy nauczyciel ma być zatrudniony w niepełnym wymiarze godzin,
4) kategorię i nazwę przedmiotów, których nauczyciel będzie udzielał, nadto posiadane przez interesowanego kwalifikacje zawodowe,
5) wysokość wynagrodzenia zależnie od kategorii przedmiotów, wymiaru godzin nauczania, posiadanych kwalifikacyj zawodowych i praktyki zawodowej (obowiązuje odnośnie do szkół zawodowych),
6) Wydział, na którym nauczyciel ma być zatrudniony (szkoły zawodowe),
7) ewentl. wniosek o dodatek zawodowy (szkoły zawodowe),
8) opinię o wynikach dotychczasowej pracy interesowanych oraz
9) wniosek z uzasadnieniem.

We wnioskach o zatrudnienie instruktorów i asystentów w szkołach zawodowych należy podać jako obowiązkową liczbę godzin 36.

VIII. Zwolnienia nauczycieli. Upoważniam PP. Inspektorów Szkolnych do rozwiązania stosunków służbowych a) z nauczycielami tymczasowymi, którzy pracują nieprzerwanie w szkolnictwie przez pełny okres pięcioletni bez egzaminu praktycznego oraz z tymi, którzy otrzymali ocenę pracy niedostateczną, b) rozwiązania stosunku umownego z nauczycielami kontraktowymi w wypadkach przewidzianych w pkcie a). Rozwiązanie stosunku służbowego z nauczycielami tymczasowymi, winno nastąpić z dniem 31 lipca, z nauczycielami zaś kontraktowymi z chwilą wygaśnięcia umowy.

IX. Przyjmowanie nauczycieli na miejsce zwolnionych z odprawą. Przyjmowanie nauczycieli na stanowiska, opróżnione po nauczycielkach mężatkach lub innych nauczycielach (nauczycielkach), którzy przy zwolnieniu otrzymali odprawy, może być dokonany przed upływem tej liczby miesięcy, za którą zwolniony otrzymał odprawę, jedynie za zgodą tutejszego Urzędu.

X. Zatrudnianie wychowawczyń przedszkoli. Zwalnianie i zawieranie umów z wychowawczyniami publicznych przedszkoli odbywa się analogicznie, jak z nauczycielami publicznych szkół powszechnych.

XI. Likwidacja zakładów kształcenia nauczycieli. Z uwagi na ostateczną likwidację seminariów nauczycielskich z końcem bieżącego roku szkolnego, winny odnośne Dyrekcje podać w terminie do dnia 10 kwietnia 1937 r. do wiadomości Inspektorowi Szkolnemu tego obwodu, w którym znajduje się seminarium względnie szkoła ćwiczeń, dokładny wykaz imienny nauczycieli pozostających na etacie zlikwidowanych zakładów, z jednoczesnym wyjaśnieniem do nauczania jakich przedmiotów posiadają oni kwalifikacje zawodowe. Pp. Inspektorzy natomiast przygotują odpowiednią ilość wolnych miejsc w szkołach powszechnych tej miejscowości, w której znajdują się seminaria nauczycielskie lub szkoły ćwiczeń, a to celem pomieszczenia nauczycieli tych szkół w szkołach powszechnych.

Miejsca wolne w szkołach powszechnych należy uzyskać przez przeniesienia nauczycieli kontraktowych, pełniących obecnie obowiązki w siedzibie seminarium, do szkół na terenie danego obwodu szkolnego, względnie przez zwolnienie tych kontraktowych nauczycieli, których wyniki dotychczasowej pracy są słabe.

Jednocześnie winny Inspektoraty Szkolne w porozumieniu z właściwymi Dyrekcjami zarezerwować wolne miejsca dla nauczycieli gimnazjalnych przydzielonych bądź uzupełniających obecnie obowiązujący wymiar godzin nauczania w szkołach powszechnych, oraz dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich, przydzielonych do pełnienia czynności administracyjnych w Inspektoratach Szkolnych lub we Władzach Szkolnych II instancji.

Komunikaty o wolnych miejscach osobno dla każdej kategorii nauczycieli, winny Inspektoraty Szkolne przedłożyć Urzędowi do dnia 31 maja, wyszczególniając w nich dokładnie: 1) Nr szkoły, oraz 2) ilość wolnych stanowisk w danej szkole.

XII. Przydzielanie nauczycieli. Przydzielanie nauczycieli etatowych do pełnienia obowiązków w szkołach, znajdujących się w miejscowościach innych, oraz powierzanie czynności administracyjnych we Władzach Szkolnych I instancji, jakoteż zatrudnianie nauczycieli etatowych w różnych miejscowościach **jest niedopuszczalne.**

XIII. Przedkładanie imiennych wykazów nauczycieli mianowanych (zakontraktowanych) i zwolnionych. Inspektoraty Szkolne winny przedłożyć tutejszemu Urzędowi do dnia 30 września imienne wykazy nauczycieli mianowanych, zestawiając wykaz według kolejności uwidocznionej w rozdziale VII. niniejszego zarządzenia, oraz imienny wykaz nauczycieli zakontraktowanych, a ponadto nauczycieli zwolnionych.

XIV. Przedkładanie akt personalnych. Akta personalne dołączać należy zawsze przy wnioskach Inspektoratu Szkolnego, dotyczących przeniesień nauczycieli (kierowników) szkół powszechnych, lub wychowawczyń przedszkoli w stan nieczynny, w stan spoczynku, badania przez Komisje Lekarskie, przeniesień z urzędu dla dobra służby, oraz ze względów organizacyjnych.

Zauważa się nadto, iż wszelkie wnioski i prośby przedkładać należy dla każdej sprawy osobno znacząc je, o ile zajdzie ku temu potrzeba, znakiem „Poufne" lub „Tajne", zależnie od jakości sprawy.

Jednocześnie dołącza się kalendarz prac.

Wojewoda.
(—) Dr. Grażyński

Załącznik do zarządzenia z dnia 19 marca 1937 r. Nr. O. P. II-1-77/4.

KALENDARZ PRAC.

Data czynności	Kto wykonuje czynność	Władza, do której mają być skierowane prośby, wnioski sprawozdania	Przedmiot załatwienia
10 kwietnia	nauczyciele szkół powsz.	Inspektoraty Szkolne	wnoszenie podań o przeniesienie do szkół położonych w innym obwodzie szkolnym Województwa Śląskiego.
„	Inspekt. Szkolne wzgl. Dyrekcje szkół	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie próśb nauczycieli o przeniesienia do szkół położonych poza terenem Województwa Śląskiego.
„	„	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie wniosków o przeniesienia z urzędu ze względów organizacyjnych lub dla dobra służby.
„	„	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie wniosków o przeniesienia nauczycieli w stan nieczynny lub wniosków Inspekt. Szkolnych (Dyrekcyj) oraz próśb nauczycieli o poddanie badaniu Komisji Lekarskiej.
„	„	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie próśb nauczycieli o udzielenie urlopów (kompetencja Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego).
„	Dyrekcje Seminariów Naucz.	Inspektoraty Szkolne	przedłożenie wykazów nauczycieli, pozostających na etacie zlikwidowanych seminariów i szkół ćwiczeń.
20 kwietnia	Inspektoraty Szkolne	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie (sumaryczne) podań nauczycieli o przeniesienie do innych obwodów szkolnych w Województwie Śląskim.
30 kwietnia	Inspekt. Szkolne wzgl. Dyrekcje szkół	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie próśb o udzielenie zniżek obowiązującego wymiaru godzin nauczania, lub podań o urlopy, których udzielenie należy do kompetencji Urzędu Wojew. Śląskiego.

Data czynności	Kto wykonuje czynność	Władza, do której mają być skierowane prośby, wnioski sprawozdania	Przedmiot załatwienia
10 maja	Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących zawodowych i Konserwatorium Muzyczne	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie próśb nauczycieli, asystentów instruktorów, nauczycieli higieny itd. o przedłużenie umów na rok następny.
20 maja	Inspektoraty Szkolne	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie próśb zaopiniowanych, o przeniesienia na własną prośbę do innych obwodów szkolnych (Wojew. Śląskiego) do definitywnego przez Urz. Woj. Śl. załatwienia.
31 maja	Inspektoraty Szkolne	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedłożenie komunikatów o wolnych miejscach dla nauczycieli zlikwidowanych seminariów oraz szkół ćwiczeń.
„	„		zakończenie prac związanych z przeniesieniami nauczycieli na własną prośbę, w tym samym obwodzie szkolnym.
1 lipca	„		termin przeniesień nauczycieli na własną prośbę.
„	Inspekt. Szkolne wzgl. Dyrekcje szkół		główny termin przeprowadzenia organizacji roku szkolnego.
31 lipca	Inspektoraty Szkolne		termin zwolnienia nauczycieli tymczasowych.
15 września	Inspekt. Szkolne wzgl. Dyrekcje szkół		dodatkowy i ostateczny termin przeprowadzenia ruchu służbowego.
30 września	Inspektoraty Szkolne	Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.	przedkładanie imiennych wykazów nauczycieli zwolnionych, zakontraktowanych i mianowanych.

56.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. III-156/4. Katowice, dnia 19 marca 1937.

Do
Dyrekcji państwowych i komunalnych gimnazjów, inspektoratów szkolnych, oraz pp. Przewodniczących Komisji Międzyszkolnych
w województwie śląskim

w sprawie egzaminów wstęnych do klasy I gimn.

Na podstawie Regulaminu przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego, ustanowionego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 lutego 1937 r. Nr II-S-8/16/37 oraz doświadczeń z ubiegłych lat Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego ustala następujące normy postępowania przy egzaminach wstępnych do I klasy gimnazjum ogólnokształcącego.

Przyjęcie do gimnazjum udostępnić należy przede wszystkim kandydatom zdolnym i odpowiednio przygotowanym, przy czym należy zwracać uwagę na to, by przy równych kwalifikacjach z zachowaniem obowiązujących przepisów (n. p. co do dzieci kawalerów orderu Virtuti Militari) dawać pierwszeństwo dzieciom rodziców niezamożnych, zwłaszcza w tych środowiskach, w których istnieją również szkoły prywatne.

W związku z tym Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości następujące zasady postępowania:

1) Przygotowanie naukowe kandydatów do klasy I powinno odpowiadać wymaganiom programu drugiego szczebla szkoły powszechnej,

2) Zgłoszenia kandydatów winny być przeprowadzone w terminie od 1—15 czerwca, a egzaminy bezpośrednio po zakończeniu zajęć szkolnych,

3) O ile są wolne miejsca, dyrektorzy gimnazjów mogą przeprowadzić egzamin do klasy I także w pierwszych dniach po rozpoczęciu roku szkolnego. Do egzaminu tego zgłosić się mogą ponownie także kandydaci, którzy nie zdali egzaminu w terminie głównym.

4) Poza tym dyrektorzy mogą przyjmować uczniów w ciągu całego roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu, jednakże tylko w razie przybycia na stały pobyt w rejonie danego gimnazjum rodziców lub opiekunów kandydatów lub w przypadkach innych, uznanych przez dyrektora za dostateczny powód niedotrzymania właściwego terminu zgłoszenia,

5) O przyjęcie do klasy I gimnazjum mogą się ubiegać kandydaci, którzy w terminie do dnia 1 września danego roku kalendarzowego ukończą co najmniej 12 lat, a nie przekroczą lat 16. Nadto przyjmowani być mogą w roku bieżącym bez względu na wiek, kandydaci, którzy ukończyli 6 klas publicznej szkoły powszechnej lub prywatnej szkoły z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych. W wyjątkowych wypadkach przyjmowania kandydatów, którzy przekroczyli wiek nie więcej jak o rok, jest dopuszczalne za zezwoleniem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego.

6) Przy egzaminie wstępnym rozróżnia się dwie grupy kandydatów:

a) posiadających świadectwo ukończenia 6 klas (względnie szóstej klasy) publicznej szkoły powszechnej lub pryw. szkoły powszechnej z prawami szkół publicznych, albo świadectwo ukończenia trzyletniej klasy IV powszechnej szkoły I stopnia publicznej lub prywatnej z prawami publicznych szkół powszechnych;

b) nie posiadających takiego świadectwa.

7) Egzamin jest pisemny i ustny i odbywa się według dotychczas stosowanych zasad, przy czym zadania pisemne winny być tak dobrane, by jedna godzina wystarczała na ich rozwiązanie przez średnio zdolnego kandydata, zaś egzamin ustny winien się odbyć w ciągu jednego dnia i nie powinien trwać dłużej jak 1½ godziny. Kandydaci grupy a) (pkt. 6), wykazujący się świadectwem ukończenia 6 klas powszechnej szkoły publicznej lub prywatnej z prawami publicznych szkół powszechnych, mogą być zwolnieni od egzaminu ustnego z tego przedmiotu, z którego w świadectwie rocznym z klasy VI szkoły powszechnej oraz z wypracowania pisemnego otrzymali oceny co najmniej dobre. Egzamin ustny kandydatów grupy b) odbywa się z religii, języka polskiego, z historii, z geografii, z nauki o przyrodzie, oraz z arytmetyki z geometrią, a w gimnazjach z niemieckim językiem nauczania także z języka niemieckiego.

8) W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi dyrektor zakładu lub powołany przez niego nauczyciel jako przewodniczący, oraz trzej, a w gimnazjach z niemieckim językiem nauczania czterej odpowiednio dobrani przez dyrektora nauczyciele gimnazjum.

Podczas egzaminu i obrad komisji egzaminacyjnej powinien być obecny Inspektor Szkolny danego obwodu, lub delegowany przez niego podinspektor, kierownik lub nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który bierze udział w obradach komisji z głosem doradczym, nie ma jednak prawa zadawania pytań w trakcie egzaminu.

9) Przy ustalaniu decyzji komisja bierze pod uwagę świadectwo szkolne, wynik badania psychologicznego i opinię egzaminatorów o uzdolnieniach kandydata, oparte o wypracowania pisemne i egzamin ustny.

Za uzdolnionych do kl. I gimnazjum nie mogą być uznani kandydaci, którzy wykazali znaczne braki w opanowaniu języka polskiego.

10) O ile kandydaci uznani za uzdolnionych do podjęcia nauki w kl. I gimnazjum nie zostali przyjęci z powodu braku miejsc, otrzymują odpowiednie zaświadczenie, uprawniające do ubiegania się o przyjęcie do klasy I innego gimnazjum bez ponownego zdawania egzaminu.

Celem możliwie dokładnego stwierdzenia stopnia rozwoju umysłowego uczniów szkół powszechnych, którzy wchodzą w rachubę jako kandydaci do egzaminu wstępnego do gimnazjum zarządza się co następuje:

1) Wychowawcy odnośnych klas szkół powszechnych wypełnią do dnia 20 kwietnia br. dla każdego ucznia, który pragnie wstąpić do I klasy gimnazjum zgłoszenia według załączonego wzoru z jaknajwiększą skrupulatnością. W zgłoszeniu tym należy w punkcie 3 wypełnić dokładnie, do której szkoły uczeń się zgłasza (biorąc pod uwagę rejony poszczególnych zakładów) n. p. do Miejskiego Gimnazjum żeńskiego w Katowicach, t. zn., że należy podać pełną nazwę odnośnego gimnazjum. W punkcie 4 należy wpisać zupełnie ścisłą i rzeczową opinię wychowawcy klasy.

Treść zgłoszenia stanowi wobec rodziców uczniów tajemnicę.

2) Zgłoszenia przesyła kierownictwo szkoły powszechnej bezpośrednio dyrekcjom tych zakładów średnich (także średnich szkół zawodowych), do których zgłasza się uczniów w terminie do dnia 25 kwietnia br.

O ile w siedzibie danego gimnazjum istnieje więcej zakładów średnich, a uczniowie zgłaszają się do różnych gimnazjów, należy zgłoszenia te w tym samym terminie przesłać na ręce przewodniczącego miejscowej Komisji Międzyszkolnej. Jedynie w Katowicach należy kierować zgłoszenia do Szkolnej Poradni Psychologicznej w Katowicach (gmach Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych przy ul. Krasińskiego), która po wpisaniu wyników badań psychologicznych przekaże zgłoszenia odnośnym Dyrekcjom gimnazjów.

Komisje Międzyszkolne w innych ośrodkach szkół średnich zorganizują badania psychologiczne zgłoszonych uczniów na miejscu w porozumieniu z Szkolną Poradnią Psychologiczną w Katowicach, która wskaże osoby, mające przeprowadzić te badania, a po ich przeprowadzeniu skieruje zgłoszenia do właściwych zakładów średnich. Sprawę porozumienia ze Szkolną Poradnią Psychologiczną należy załatwić niezwłocznie.

3) Po przeprowadzeniu badań psychologicznych udzielą wychowawcy w szkołach powszechnych zainteresowanym rodzicom porady, czy wskazane jest zgłaszać dziecko do danej szkoły średniej. Informacyj w tym względzie winny udzielić kierownictwom szkół powszechnych odnośne Dyrekcje szkół średnich po otrzymaniu zgłoszeń. Zaznacza się jednak, że ani niedostateczny wynik badania psychologicznego, ani negatywna opinia wychowawcy w szkole powszechnej nie wyklucza dopuszczenia ucznia do egzaminu wstępnego do klasy I gimnazjum. Nie mniej wypełnienie arkusza zgłoszenia przez wychowawcę w szkole powszechnej jest warunkiem przyjęcia wpisu przez Dyrektora w odniesieniu do kandydatów w wieku szkolnym. O ile chodzi o kandydatów, którzy przekroczyli obowiązkowy wiek szkolny, to wypełnienie arkuszy zgłoszeń przez wychowawcę wymagane jest jedynie w razie bezpośredniego przejścia odnośnych kandydatów ze szkoły powszechnej względnie wydziałowej do gimnazjum.

4) Zaleca się, by przed okresem wpisów do gimnazjów Komisje Międzyszkolne względnie kierownictwa szkół powszechnych zorganizowały zebrania informacyjne dla rodziców kandydatów do egzaminu wstępnego do I klasy gimnazjum celem zapoznania ich z typami szkół średnich (ogólnokształcących i zawodowych), z wymaganiami przez nie stawianymi oraz uprawnieniami ich absolwentów.

Nadto jest wskazane, by Komisje Międzyszkolne zorganizowały wspólne konferencje wychowawców wchodzących tu w rachubę klas szkół powszechnych, oraz członków komisji egzaminacyjnych ze szkół średnich celem wymiany potrzebnych informacji.

5) O przyjęciu do gimnazjum decyduje ostatecznie wynik egzaminu wstępnego.

6) Zaznacza się, że w odniesieniu do kandydatów ze środowisk wiejskich i robotniczych należy przy egzaminie wstępnym brać pod uwagę odrębny stopień kultury środowiska, z którego pochodzą ci kandydaci, mniejszą łatwość wypowiadania się, oraz ich większe skrępowanie, czego nie można utożsamiać z mniej wartościowym przygotowaniem i uzdolnieniem.

Za Wojewodę:

(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału
wizytator szkół.

Załącznik do zarządzenia Nr OP. III-156/4 z dnia 19 marca 1937 r.

Nazwa i adres szkoły

....

Nr ....

Zgłoszenie.

1. ....
(nazwisko i imię)

2. Data urodzenia ....
Imię i zawód ojca (opiekuna) ....
Adres rodziców (opiekuna) ....
Stosunki domowe (krótka charakterystyka) ....
....
....
....

3. Uczeń(nica) zgłasza przejście do gimnazjum — męskiego — żeńskiego — szkoły zawodowej (jakiej?) ....

4. Opinia wychowawcy o trafności wyboru: czy wybrany przez ucznia typ jest odpowiedni dla uzdolnień wychowanka?
Krótkie uzasadnienie ....
....

Uwaga: Przy ocenie uzdolnienia do szkoły zawodowej techn. należy wziąć pod uwagę zamiłowanie uzdolnienia ucznia w dziale nauk matem.-przyr.

5. Nauczyciel proponuje dalsze kształcenie ucznia w gimnazjum — szkole zawodowej .... ze względu na nieprzeciętne zdolności jego — bezpłatnie
(wypełnia wychowawca jedynie w wypadku braku jakichkolwiek środków do dalszego kształcenia się, gdy uczeń zdolny i pilny nie zgłasza przejścia do szkoły średniej. Jest to propozycja ze strony nauczyciela na stypendium).

Podpis nauczyciela:

6. Postępy ucznia za I półrocze 1935/36

Religia	Geografia ....
J. polski	Przyroda ....
Historia	Matematyka ....
	Zajęcia praktyczne ....

(1 = bdb., 2 = dob., 3 = dost., 4 = niedost.).

....
Podpis wychowawcy klasy

Wynik badania lekarskiego ....
Wynik badania testami intel. .... Wynik ogólny Nota .... Perc. ....
Wynik badania testami wiadomości ....
Wynik egzaminu wstępnego ....
Ostateczna decyzja..

Uzgodnienie z opinią nauczyciela nastąpiło z wynikiem pozytywnym, nie nastąpiło.

57.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I. 55/2. Katowice, dnia 22 lutego 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych
oraz kierownictw publicznych szkół powszechnych
w województwie śląskim.

Urząd Wojewódzki Śląski ogłasza następującą Instrukcję o przechowywaniu i konserwacji inwentarza do gier i zabaw w publicznych szkołach powszechnych, z poleceniem ścisłego jej stosowania:

INSTRUKCJA
o przechowywaniu i konserwowaniu przyborów do gier i zabaw.

1. W szkolnych pracowniach zajęć praktycznych uczniowie sporządzą skrzynię zamykaną na kłódkę, zaopatrzoną w osobne przegrody na przybory wykonane z materiałów włókienniczych i dzianych jako to: siatki do siatkówki, szarfy, wywijadła, osobne na przybory drewniane jak chorągiewki okute, bijaki do palanta, krzyżaki drewniane, krążki drewniane z pałeczkami, pałeczki sztafetowe, osobne zaś na przybory z gumy jak: piłki do siatkówki, koszykówki, ręczne.

Woreczki z grochem, piłki palantowe i piłeczki rafiowe powinny być złożone w osobnych pudełkach blaszanych lub tekturowych.

2. Przybory, po użyciu powinny być odnoszone i składane na swoje miejsca w jak największym porządku. Sprzątanie przyborów po ćwiczeniach, oczyszczanie ich i składanie na właściwym miejscu przez uczniów jest podyktowane również względami wychowawczymi.

3. Kierownik szkoły powierza opiekę nad skrzynią z przyborami jednemu z członków grona nauczycielskiego. Opiekun inwentarza jest odpowiedzialny za całość i odpowiednie przechowywanie oraz konserwację inwentarza.

4. W okresach wolnych od nauki takich, jak ferie zimowe i letnie, o ile sprzęt nie jest używany przez kolonie, kursy, drużyny jordanowskie itp., winien być bardzo starannie przechowany, przy czym ze szczególną uwagą należy przed przechowaniem poddać go konserwacji. W wypadku, gdy sprzęt szkolny ma być oddany do użytku kolonii wakacyjnych, kursów lub drużyn jordanowskich, powinno oddawanie i przyjmowanie sprzętu przed i po feriach następować na podstawie szczegółowego protokołu zdawczo - odbiorczego.

5. Wszystkie przybory z drzewa powinny posiadać powierzchnię gładką, w miarę możności politurowaną, aby po ćwiczeniach można było z łatwością usunąć z nich kurz, ziemię itp.

6. Wszystkie części żelazne, jak okucia, groty powinny być powleczone cienką warstwą tłuszczu, aby nie dopuścić do rdzewienia.

7. Płaszcze, woreczki skórzane od czasu do czasu należy smarować tłuszczem zwierzęcym, aby ochronić je przed wilgocią, a tym samym od zniszczenia.

8. Szarfy, chorągiewki, odznaki należy prać przynajmniej 2 razy do roku.

Za Wojewodę:
(—) Dr. T. Kupczyński,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

58.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-1/60/8. Katowice, dnia 26 lutego 1937 r.

Do
Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących, szkół średnich zawodowych i Inspektoratów Szkolnych
w Województwie Śląskim

w sprawie składek młodzieży harcerskiej.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ. w piśmie z dnia 19 lutego 1937 r. Nr II. P. 816/37 do Zarządu Związku Harcerstwa Polskiego w Warszawie, wyjaśniło, że sprawę pobierania składek w szkole na rzecz wszystkich organizacji społecznych oraz stowarzyszeń reguluje okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Ośw. Publ. nr 80 z dnia 22. VIII. 1936 r. (II. P. 5000/36) i żadne wyjątki od przyjętych zasad i norm nie są przewidywane.

Ponieważ jednak udział młodzieży szkolnej w harcerskich jednostkach organizacyjnych powoduje wewnątrz kół wpłaty na potrzeby materiałowe związane z programowymi pracami harcerskimi Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie widzi przeszkód w pobieraniu takich opłat, jeżeli ich wysokość będzie dostosowana do zamożności rodziców, względnie opiekunów młodzieży.

Wyjaśnienie powyższe podaje Urząd Wojewódzki Śląski do wiadomości i stosowania.

Za Wojewodę:
(—) Dr. Kupczyński,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

59.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. 1-21/8. Katowice, dnia 18 marca 1937 r.

o obchodzie Święta Narodowego 3-go Maja.

W uroczystych obchodach Święta Narodowego 3-go Maja winny wziąć udział w roku bieżącym grona nauczycielskie i młodzież szkolna.

Program obchodów szkolnych i wskazania dotyczące udziału młodzieży i nauczycielstwa

w mszach polowych i pochodach określa zarządzenie Urzędu Wojewódzkiego z dnia 16 kwietnia 1935 r., Nr. O. P. I-22/15, ogłoszone w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego Dział Administracji Szkolnej Nr. 4 (13) z dnia 25 kwietnia 1935 r. poz. 5.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecennia Publicznego pismem z dnia 2 marca br., Nr. II. P-683/37 zezwolił na urządzenie w szkołach zbiórki na rzecz „Daru Narodowego 3 Maja", w czasie od 2 do 10 maja 1937 r. z tym, że winna ona mieć charakter najzupełniej dobrowolny, przy czym składki młodzieży szkolnej nie mogą przekraczać norm, zastrzeżonych w okólniku Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 80 z dnia 22 sierpnia 1936 r. (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego Dział Administracji Szkolnej Nr. 9 z dnia 21 września 1936 r. poz. 174).

Zbiórkę organizują: na terenie cieszyńskiej części Województwa Śląskiego — Towarzystwo Szkoły Ludowej, a na górnośląskiej części Województwa Śląskiego — Towarzystwo Czytelń Ludowych w Poznaniu, w okresie od 3—9 maja 1937 r.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Wojewódzki zwraca się do Dyrekcji i Kierownictw szkół oraz gron nauczycielskich o dołożenie wszelkich starań w kierunku celowej i sprężystej organizacji uroczystości, w ścisłym porozumieniu z lokalnymi komitetami obchodu Święta Narodowego.

Młodzież szkolna i grona nauczycielskie niemieckich szkół średnich uczestniczą w dniu 3-go Maja tylko w nabożeństwach i ewentualnie w uroczystościach szkolnych urządzonych we własnych zakładach.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

60.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I-50/22. Katowice, dnia 18 marca 1937 r.

o przestrzeganiu przepisów o prawie autorskim.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło pismem z dnia 4 marca br. Nr II. S. 931/37, że na wykonywanie w szkołach utworów muzycznych lub słownych podczas zabaw tanecznych, koncertów, przedstawień amatorskich i t. p. imprez dochodowych, konieczne jest w myśl postanowienia art. 14 pkt. 2 ustawy z dnia 29 marca 1926 r. o prawie autorskim (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 286) uzyskanie licencji od przedstawicieli Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych („ZAIKS") Warszawa, ul. Marszałka Focha 2, oraz uiszczenie należnych tantiem autorskich.

Od obowiązku tego wolne są szkoły, jeżeli wykonywanie utworów muzycznych lub słownych stanowi część składową obchodu narodowego, jest imprezą urządzoną wyłącznie dla młodzieży szkolnej, lub gdy impreza nie ma charakteru dochodowego.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. M. Gajer,
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

61.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I-1/34/1. Katowice, dnia 11 lutego 1937 r.

WYCIĄG
z przepisów o opłatach stemplowych w odniesieniu do świadectw szkolnych, duplikatów, odpisów oraz podań w sprawach nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej.

Ustawa z dnia 1. VII. 1926 r. o opłatach stemplowych w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 7. VI. 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 404).

Art. 141:

Ustawy niniejszej nie stosuje się do podań, wnoszonych:

1) do sądów (powszechnych i szczególnych) w tych rodzajach postępowania, których tyczą się postanowienia o opłatach sądowych;

2) do polskich przedstawicielstw dyplomatycznych i konsulatów;

3) do urzędów państwowych w Polsce za pośrednictwem konsulatów polskich; podania takie podlegają przepisom o opłatach konsularnych (art. 25 ustawy z dnia 11 listopada 1924 r., Dz. U. R. P. nr 103, poz. 944);

4) do państwowych urzędów miar o dokonanie czynności legalizacyjnych lub rzeczoznawczych;

5) do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach, tyczących się ochrony wynalazków, wzorów, lub znaków towarowych;

6) do archiwów państwowych;

7) do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie oraz do podwładnych mu organów;

8) w postępowaniu przed urzędami rozjemczymi do spraw najmu (art. 14—22 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. Dz. U. R. P. nr 39, poz. 406);

9) w postępowaniu tyczącym się operatów pomiarowych (katastralnych);

10) w postępowaniu tyczącym się uregulowania struktury drobnych gospodarstw rolnych (scalaniu gruntów, podziału wspólnot, likwidacji lub ścisłego określania rozmiaru serwitutów, zamiany gruntów) oraz w postępowaniu urzędów ziemskich, przewidzianym w art. 31 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. nr 90, poz. 706);

11) w postępowaniu, przewidzianym w ustawie elektrycznej z dnia 21 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1935 r. nr 17, poz. 98);

12) w sprawie zezwolenia na publiczne wyświetlanie obrazów i reklam;

13) w gospodarczych sprawach urzędów państwowych, a w szczególności podań, tyczących się:

a) stosunku do kolei żelaznych, poczty, telegrafu, telefonu, pocztowej kasy oszczędności i innych urządzeń użyteczności publicznej, o ile te przedsiębiorstwa i urządzenia są własnością Państwa lub pozostają pod jego zarządem,

b) zezwolenia na produkcję lub sprzedaż przedmiotów monopolowych,

c) wynagrodzenia szkody lub zwrotu wydatków, poniesionych celem zapobieżenia szkodzie,

b) majątków prywatnych, pozostających pod zarządem Państwa.

Art. 142.

Wolne są od opłat stemplowych podania:

1) zawierające wnioski w sprawach publicznych albo wiadomości, udzielone w sprawie publicznej w myśl obowiązującego przepisu lub na żądanie władzy; w szczególności wolne są od opłat stemplowych podania w sprawach budowy szkół, regulacji rzek, zabudowania górskich potoków, melioracji rolnych, budowy mostów itp.

....

....

6) w sprawach nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej ....

....

Art. 154.

....

Świadectwa szkolne, dowody osobiste, zawierające zezwolenie na wyjazd za granicę, protesty weksli, czeków i innych dokumentów, sporządzone przez urzędy pocztowe jako też świadectwa wydawane w postępowaniach wymienionych w art. 141 nie podlegają opłatom stemplowym, przewidzianym w ustawie niniejszej.........................

Art. 157.

Opłacie w wysokości 3 zł podlegają świadectwa wydawane przez sądy. Opłacie w wysokości 2 zł od każdej stronicy pełnej lub zaczętej podlegają: wypisy z aktów notarialnych oraz sporządzone przez urzędy pocztowe drugie i dalsze egzemplarze dokumentów urzędowych, równobrzmiące z egzemplarzem pierwszym i zaopatrzone w podpis równorzędny. Takiej samej opłacie podlegają odpisy i wyciągi, sporządzone i poświadczone przez urzędy państwowe z wyjątkiem tych, które sporządza i poświadcza notariusz; te ostatnie podlegają opłacie po 50 gr od każdej pełnej lub zaczętej stronicy.

Poświadczeniu zgodności z pierwopisem wtóropisów, odpisów i wyciągów, sporządzonych nieurzędownie (przez same strony), podlegają:

a) w razie poświadczenia przez notariusza — opłacie po 50 gr od każdej pełnej lub zaczętej stronicy;

b) w razie poświadczenia zgodności przez inny urząd państwowy opłacie w wysokości 1 zł od każdej pełnej lub zaczętej stronicy.

Jeżeli pierwopis podlega opłacie stemplowej w myśl niniejszej ustawy, to kwota opłaty przewidzianej w niniejszym artykule, nie może przewyższać opłaty, należnej od pierwopisu.

Art. 160.

Wolne są od opłaty:

1) świadectwa, wydawane na skutek podań, wymienionych w punktach 1—21, 23, 24 i 27 art. 142;

2) zaświadczenia o dokonaniu zgłoszeń, przewidzianych w art. 21 (ustępie przedostatnim) i w art. 22;

3) świadectwa, wydawane osobom, wymienionym w art. 144;

4) świadectwa wydawane celem przedstawienia ich instytucji ubezpieczeń przymusowych niemajątkowych dla stwierdzenia uprawnień ubezpieczeniowych.

Świadectwa wymienione w art. 157, są wolne od opłaty tylko w przypadkach, w których opłatę miałby ponieść Skarb Państwa, jak również w razie wydania świadectwa osobie, wymienionej w pkt. 17 art. 142.

Art. 161.

Opłatę od świadectw uiszcza się za pomocą znaczków stemplowych, albo gotówką w kasie urzędu skarbowego. Opłata od świadectwa, wydanego przez notariusza, może być też uiszczona gotówką do rąk notariusza (art. 28).

W razie uiszczenia opłaty gotówką w kasie urzędu skarbowego urząd, wydający świadectwo, ma na nim wymienić kwotę opłaty, datę i miejsce jej uiszczenia oraz pozycję dziennika kasowego. Wydanie świadectwa lub umieszczenie w gazecie urzędowej ogłoszenia, zastępującego świadectwo, jest uzależnione od uprzedniego uiszczenia opłaty; przeciw decyzji w tym przedmiocie nie ma środka odwoławczego. Świadectwo może być wydane mimo nieuiszczenia lub niedostatecznego uiszczenia opłaty, jeżeli za wydaniem niezwłocznym przemawiają względy publiczne lub wzgląd na poważny interes petenta; w tym wypadku stosuje się ustęp trzeci art. 152.

Osobie zamieszkałej za granicą, może być wydane świadectwo mimo nieuiszczenia opłaty, za pośrednictwem właściwego konsulatu polskiego, który doręcza świadectwo za uprzednim pobraniem opłaty stemplowej. Rozporządzenie określi walutę, w której opłata ma być uiszczona i ewentualnie kurs przerachowania.

Osoba, posiadająca świadectwo, wydane bez uiszczenia opłaty stemplowej, na mocy punktu 4

artykułu 160 — jeżeliby chciała przedstawić je nie instytucji ubezpieczeń społecznych, lecz innej osobie — ma uprzednio uiścić opłatę stemplową; w razie nieuiszczenia albo uiszczenia spóźnionego lub nieprawidłowego stosuje się punkt 3 artykułu 33 oraz art. 42.

Do zwrotu nienależnie uiszczonych opłat od świadectw stosuje się przepisy art. 153.

Zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8. IV. 1933 r. Nr. II-P. 8984/32 w sprawie opłat stemplowych (Gazeta Urzęd. Woj. Śl. Dział Adm. Szkol. Nr. 14(4) poz. 44).

W sprawie opłat stemplowych za duplikaty świadectw w szkołach powszechnych Ministerstwo wyjaśnia, że świadectwa szkolne nie podlegają w myśl art. 154 ustawy z dnia 1. VII. 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. nr 98, poz. 570) w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 25. IV. 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 41, poz. 413) opłatom stemplowym, jako też świadectwa, wydane na skutek podań, wymienionych w pkt. 6 art. 142, a to zgodnie z postanowieniami art. 160 wymienionej ustawy. Przy sposobności Ministerstwo zwraca uwagę na odnośne postanowienia okólnika Ministra W. R. i O. P. w sprawie stosowania ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1. VII. 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 1, poz. 12 z 1927), gdzie wyjaśniono, że powołana ustawa wyłącza z zakresu swego działania świadectwa szkolne w tym znaczeniu, że w sprawach tych nie będą pobierane opłaty stemplowe, ale mogą być pobierane inne opłaty, o ile są lub będą nałożone.

W odniesieniu do kwestii, czy kierownictwa szkół powszechnych są uprawnione do wydawania duplikatów świadectw oraz do poświadczenia odpisów świadectw, należy odpowiedzieć twierdząco.

Zaznacza się, że kierownicy szkół powszechnych mogą poświadczać tylko te odpisy świadectw, których oryginały sami wydali.

Okólnik nr 45 z dnia 19. V. 1936 r. (I. R. 4454/35) o opłatach stemplowych od duplikatów i odpisów świadectw szkolnych.

Na podstawie pisma Ministerstwa Skarbu z maja 1935 r. Nr. D. V. 38316/5/34 Ministerstwo wyjaśnia, że w myśl art. 154 (ustępu drugiego) ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z r. 1935 Nr. 64, poz. 404) „świadectwa szkolne nie podlegają opłatom stemplowym“. Atoli dokumenty urzędowe, wymienione w art. 157 u. o. s., a wiążące się ze świadectwami szkolnymi, mianowicie **duplikaty** świadectw szkolnych (t. j. według brzmienia art. 157 — drugie i dalsze egzemplarze dokumentów urzędowych, równobrzmiące z egzemplarzem pierwszym i zaopatrzone w podpis równorzędny), wydawane przez kierownictwa szkół lub przez komisje egzaminacyjne oraz wydawane przez wymienione organa urzędowe odpisy świadectw szkolnych, sporządzone i poświadczone przez te organa i wreszcie poświadczenia zgodności z pierwopisem, umieszczone przez wymienione organa na odpisach, sporządzonych nieurzędownie (przez same strony), nie są świadectwami szkolnymi, gdyż ich celem bezpośrednim nie jest zaświadczenie pewnych faktów dotyczących osoby ucznia (lub osoby egzaminowanej), lecz zaświadczenie o treści świadectwa już poprzednio sporządzonego. A zatem owe duplikaty i odpisy, jeżeli są wydawane nie przez szkoły prywatne, ale przez szkoły państwowe i to stronom, a nie bezpośrednio innym urzędom, podlegają opłatom stemplowym, wymienionym w art. 157 u. o. s. Atoli w myśl art. 160 (ustępu ostatniego) w związku z punktem 17 art. 142 świadectwa, wymienione w art. 157, są wolne od opłaty w razie wydania osobie, której stan niezamożności jest niewątpliwie znany organowi urzędowemu, wydającemu dany dokument, jeżeli uiszczenie opłaty nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego.

W tym samym piśmie Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że w rozumieniu ustawy o opłatach stemplowych publiczne szkoły powszechne są szkołami państwowymi.

Wyjaśnienie Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w sprawie opłat stemplowych od poświadczenia zgodności z pierwopisem przez urzędy państwowe.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego komunikuje na podstawie wyjaśnienia Ministra Skarbu z dnia 15. XII. 1936 r. L. D. V-13431/5/32, że odpisy dokumentów, sporządzone na wezwanie i do użytku władzy wzywającej i uwierzytelnione przez nią wzgl. inną władzę jej podległa są wolne od opłaty stemplowej. W myśl bowiem art. 154 ustawy o opłatach stemplowych podlegają opłacie stemplowej „świadectwa wydawane przez urzędy państwowe“, a w myśl art. 161 (ustęp drugi) ustawy o opłatach stemplowych „wydanie świadectwa.................... jest uzależnione od uprzedniego uiszczenia opłaty“. Ponieważ w przypadku niniejszego świadectwa nie zostają wydane nauczycielowi, ale zostają — zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. nr 104, poz. 873 z 1932 r.) zatrzymane w aktach, przeto świadectwa te nie posiadają wymienionego wyżej warunku wymagalności opłaty.

Za Wojewodę:

(—) **Dr. Kupczyński,**

Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

62.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. III-137c/4. Katowice, dnia 2 marca 1937 r.

OKÓLNIK

w sprawie konkursu na urlopy dla studiów w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w roku szkolnym 1937/38.

Do Inspektoratów Szkolnych
województwa śląskiego.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości konkurs na urlopy dla studiów w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w Warszawie w roku szkolnym 1937/38, celem powiadomienia o treści jego podległych(e) nauczycieli(lki).

Niniejszym ogłasza się konkurs na urlopy dla kandydatów na 1-szy rok studiów w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w Warszawie w roku szkolnym 1937/38.

1. O przyjęcie mogą się ubiegać kierownicy (czki) i stali(e) nauczyciele(lki) publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół specjalnych, którzy(e) nie później niż w roku 1934 uzyskali świadectwo ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego lub analogicznych studiów.

2. Przy przyjmowaniu będą przede wszystkim uwzględnione osoby, które wykazały szczególne zainteresowanie i uzdolnienia pedagogiczne oraz zamiłowanie do pracy o charakterze społecznym na terenie szkoły (zrozumienie wpływu czynników socjologicznych w poznaniu dziecka, współpraca szkoły z domem i t. d.).

3. Podanie o przyjęcie na 1-szy rok studiów należy wnieść drogą służbową do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w terminie do dnia 15 kwietnia 1937 r. i zaopatrzyć w następujące załączniki:

a) dokładny życiorys, własnoręcznie napisany z wyszczególnieniem przebiegu dotychczasowych studiów i praktyki nauczycielskiej. W życiorysie należy pomieścić sprawozdanie z dotychczasowej pracy wychowawczej, dydaktycznej i społecznej, dołączając krótki referat na temat dokonanych przez petenta spostrzeżeń z życia dzieci na podstawie dotychczasowej praktyki,
b) świadectwa szkolne i egzaminacyjne oraz inne dowody dokonanych prac i odbytych studiów, np. zaświadczenie z udziału w kursach wakacyjnych (w oryginałach),
c) odpis wykazu stanu służby,
d) wykaz przestudiowanej do egzaminu lektury, która może być przedmiotem kolokwium,
e) deklarację obowiązującą do czteroletniej pracy w szkole, wskazanej przez władze szkolne,
f) 2 nienaklejone fotografie z własnoręcznym czytelnym podpisem (format urzędowy).

4. O ostatecznym przyjęciu do Instytutu rozstrzygnie kolokwium wstępne w Instytucie (Aleja Ujazdowska 20) w dniach 24, 25 i 26 czerwca. O dniu egzaminu kandydaci dopuszczeni do kolokwium — będą zawiadomieni przez Dyrekcję Instytutu.

5. Wymagania przy egzaminie wstępnym (kolokwium) oraz warunki przyjęcia podane zostały w komunikacie Dyrekcji Instytutu Nauczycielskiego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa W. R. i O. P. nr 12, poz. 216 dnia 31. XII. 1935 r. oraz w Dziennikach Kuratoriów).

6. Kandydaci dopuszczeni do egzaminu wstępnego poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan zdrowia umożliwia im studia.

Podania kandydatów, zaopatrzone w odpowiednie dokumenty oraz w wyciągi z wykazów kwalifikacyjnych i wyczerpującą opinię o kandydacie, przedstawią Inspektoraty Szkolne Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu, Wydziałowi Oświecenia Publicznego w **terminie do dnia 1-go maja 1937 r.**

Słuchaczy Instytutu obowiązują opłaty, przewidziane zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1934 roku Nr. I. R-4700/34 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6-7 z dnia 31 lipca 1934 r. poz. 94) Nr. II. P-779/37.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

63.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. III-137c/2. Katowice, dnia 2 marca 1937 r.

w sprawie organizacji Wyższych Kursów Nauczycielskich w roku szkolnym 1937/38.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, że w roku szkolnym 1937/38 przewiduje urlopy płatne oraz płatne za zwrotem kosztów zastępstwa na następujące grupy Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich:

1) matematyczno-przyrodniczą,
2) geograficzno-przyrodniczą,
3) śpiewu i wychowania fizycznego.

Na Wyższe Kursy Nauczycielskie mogą być przyjęci w myśl postanowień statutu Państw. Wyższego Kursu N. (Zarządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 1 lipca 1928 r. Dz. U. nr 9, poz. 153)

a) stali nauczyciele publicznych szkół powszechnych,
b) nauczyciele prywatnych szkół powszechnych, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publ. i prywatnych szkołach powszechnych i co najmniej 3 letnią nieprzerwaną służbę nauczycielską w szkołach powszechnych.

Do podania o przyjęcie na Wyższy Kurs Nauczycielski należy dołączyć: szczegółowy życio-

rys, metrykę urodzenia, świadectwa studiów i kwalifikacji zawodowych, dekret ustalenia, listę lektury przepracowanej z wybranej grupy przedmiotów, świadectwo zdrowia wystawione przez lekarza powiatowego lub szkolnego i deklarację zobowiązującą do 3 letniej pracy w szkole wskazanej przez władze szkolne.

Termin wnoszenia podań do Inspektoratów Szkolnych upływa z dniem 1 kwietnia 1937 r.

Do dnia 12 kwietnia 1937 r. przedstawią Inspektoraty Szkolne podania Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu, Wydziałowi Oświecenia Publicznego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

64.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. III-137c/3. Katowice, dnia 2 marca 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych
Woj. Śląsk.

KOMUNIKAT
w sprawie konkursu na studia w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w r. szk. 1937/38.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości konkurs w sprawie wyboru kandydatów(ek) na studia w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na rok 1937/38, celem powiadomienia o treści jego podległych(e) nauczycieli(lki).

Niniejszym ogłasza się konkurs w sprawie przyjęcia na studia w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej przygotowującym nauczycieli do pracy w szkołach specjalnych dla dzieci anormalnych: głuchoniemych, niewidomych, umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

W roku szkolnym 1937/38 przewiduje sie uruchomienie jednego działu, a mianowicie działu umysłowo upośledzonych.

O przyjęcie do Instytutu mogą się ubiegać czynni stali nauczyciele(ki) publicznych szkół powszechnych posiadający:

1) pełne kwalifikacie nauczycielskie,
2) najwyżej 35 lat życia,
3) dobrą opinię o pracy.

Kandydaci po ukończeniu kursu będą obowiązani do pracy nauczycielskiej w szkołach wskazanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przynajmniej w ciągu trzech lat. Nauczyciele, korzystający z płatnego urlopu na studia, którzy po ukończeniu studiów nie wywiążą się z własnej winy z przyjętego obowiązku 3-letniej pracy we wskazanych szkołach, będą obowiązani do zwrotu rocznego uposażenia.

Pierwszeństwo w przyjęciu na studia w Instytucie mają nauczyciele, posiadający znajomość jednego z obcych języków oraz ci, którzy odbyli praktykę w szkołach specjalnych.

Podania do Ministerstwa W. R. i O. P. o przyjęcie do Instytutu należy wnosić w drodze służbowej najpóźniej do dnia **1 kwietnia rb.**, dołączając do nich:

1) własnoręczny opis życia i pracy dotychczasowej,
2) metrykę urodzenia,
3) dokumenty, stwierdzające czas i rodzaj pracy oraz opinię o pracy,
4) świadectwa odbytych studiów w oryginałach,
5) dwie nienaklejone fotografie (wzór urzędowy) z własnoręcznym, czytelnym podpisem,
6) deklarację obowiązującą do 3-letniej pracy w szkole, wskazanej przez władze szkolne.

O ostatecznym przyjęciu do Instytutu zdecyduje kolokwium, które odbędzie się dnia 19 czerwca rb. (godz. 8 rano) w Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (Al. 3 Maja nr 18), polegające na pracy piśmiennej i zreferowaniu przez kandydata jednej ze wskazanej poniżej książek (stosownie do wyboru przez kandydata):

1) Baley S.: Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka. Książnica-Atlas (b. d) 424 str.
2) Hessen S.: Podstawy pedagogiki. Nasza Księgarnia, 1931, 428 str.
3) Devey J.: Szkoła a dziecko. Warszawa, Książnica-Atlas.
4) Devey J.: Moje pedagogiczne credo. Warszawa, Książnica-Atlas (b. d.).
5) Joteyko J.: Jedność szkolnictwa ze stanowiska psychologii i potrzeb społecznych. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1929.

Jednocześnie przy kolokwium tym kandydaci będą obowiązani wykazać się znajomością anatomii i fizjologii człowieka w zakresie podręcznika J. Sosnowskiego.

Kandydaci dopuszczeni do egzaminu wstępnego, poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan ich zdrowia pozwoli im na studia.

Kandydaci, których egzamin wypadnie pomyślnie, będą przyjęci do Instytutu, o czym nastąpi osobne zawiadomienie.

Podania kandydatów, zaopatrzone w odpowiednie dokumenty, przedstawią Inspektoraty Szkolne po skontrolowaniu wymaganych konkursem załączników. do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydz. Ośw. Publ. w terminie do dnia **12 kwietnia 1937 r.**

Do Instytutu mogą być przyjęci w miarę wolnych miejsc, również wykwalifikowani nauczyciele(ki) prywatnych szkół powszechnych.

W Instytucie obowiązują opłaty przewidziane zarządzeniem Minist. Wyznań Rel. i Ośw. Publ. z dnia 3 lipca 1934 r. Nr. I. R-4700/34 (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 6-7, poz. 94).

W związku z powyższym opłatę za egzamin wstępny w wysokości 10 zł (odnosi się to tylko

do nauczycieli szkół prywatnych), należy wpłacić do P. K. O. na konto 333.06 Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o dopuszczeniu do egzaminu wstępnego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

65.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP.I-42/22. Katowice, dnia 12 marca 1937 r.

KOMUNIKAT
o wydawnictwie „Pisma Zbiorowe Józefa Piłsudskiego."

Począwszy od 1 kwietnia 1937 r. ukazywać się będzie co miesiąc jeden tom wydawnictwa Instytutu Józefa Piłsudskiego p. t. „Pisma Zbiorowe Józefa Piłsudskiego".

Całe wydawnictwo obejmuje w 10 tomach wszystkie bez wyjątku prace Marszałka Piłsudskiego, które ukazały się w „Pismach, Mowach i Rozkazach", w zbiorze „1926—1930", w „Poprawkach Historycznych" i w „Tomie Suplementów", oraz materiały nie ogłoszone dotychczas w żadnym wydaniu książkowym.

Cena 10 tomów wynosi w prenumeracie 30 zł płatnych w 10 ratach miesięcznych po 3 zł przy odbiorze każdego tomu.

Zamówienia należy kierować pod adresem Instytutu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Aleje Ujazdowskie Nr. 1.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Wojewódzki zachęca nauczycielstwo i starszą młodzież szkolną do zainteresowania się wydawnictwem, które może być pomocnym przy nauczaniu historii i nauki obywatelskiej z uwagi na to, że zawiera wiele tematów do prac społecznych i kulturalno-oświatowych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

66.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-34/1. Katowice, dnia 12 marca 1937 r.

KOMUNIKAT
o rzeźbie popiersia Marszałka Śmigłego - Rydza.

Firma „Z. Ziembicki" w Krakowie rozsyła do urzędów i instytucyj państwowych prospekty, zawierające ofertę na kupno między innymi rzeźby popiersia Marszałka Śmigłego-Rydza, wykonanej przez art. rzeźb. Barylskiego.

Ponieważ rzeźba ta nie przedstawia ani wartości artystycznej ani najmniejszego podobieństwa, nie należy zakupywać jej dla urzędów, instytucyj czy zakładów państwowych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

67.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I-40/9. Katowice, dnia 8 marca 1937 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Don Bosco".

Urząd Wojewódzki komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film p. t. „Don Bosco", jako zasługujący ze względów wychowawczych na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

68.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I-40/8. Katowice, dnia 8 marca 1937 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Płomienne Serca".

Urząd Wojewódzki komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na film p. t. „Płomienne Serca". Film ten, ze względu na swe wartości wychowawcze zasługuje w szczególniejszym stopniu, by polecić go do obejrzenia przez starszą młodzież szkół powszechnych oraz młodzież szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

69.

KOMUNIKAT
o wydawnictwie pt.: Generał Edward Śmigły-Rydz Byście o sile nie zapomnieli.

Ministerstwo W. R. i O. P. poleca uwadze dyrektorów i nauczycieli szkół wszelkich typów wydawnictwo pt.: Generał Edward Śmigły-Rydz. Byście o sile nie zapomnieli. Rozkazy — Artykuły — Mowy. 1904—1936. Nakład Książnicy-Atlas Lwów—Warszawa. 1936. (Nr II Pr-14723/36).

70.

KOMUNIKAT
o wydawnictwie Męskiego Gimnazjum Kupieckiego w Krakowie.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcyj i Nauczycieli gimnazjów kupieckich oraz

szkół handlowych na wydawnictwo Męskiego Gimnazjum Kupieckiego w Krakowie pt. „Gimnazjum Kupieckie, Wychowanie i Nauczanie, Realizacja programu kl. I-ej“. Praca ta przynosi wiele ciekawego materiału dyskusyjnego z zakresu realizacji nowych programów w gimnazjach kupieckich. Wydawnictwo można nabyć w Męskim Gimnazjum Kupieckim w Krakowie, ul. Kapucyńska 2. (Nr III PU-5956/36).

71.

KOMUNIKAT

o czasopiśmie „Młody Polak“.

Ministerstwo W. R. i O. P. uznało czasopismo „Młody Polak“, dwutygodnik dla dzieci i młodzieży, za dozwolone do użytku szkolnego dla uczniów wyższych klas szkół powszechnych od roku szkolnego 1936/37. (Nr II Pr-1961/36).

72.

KOMUNIKAT

o dwutygodniku „Przysposobienie Rolnicze“.

Ministerstwo W. R. i O. P. uznało dwutygodnik „Przysposobienie Rolnicze“, czasopismo zawodowe młodzieży wiejskiej — Warszawa — za dozwolony dla uczniów i uczennic szkół rolniczych oraz wyższych klas szkoły powszechnej wszystkich stopni organizacyjnych. (Nr II Pr-365/36).

73.

KOMUNIKAT

o ulgowym abonamencie biuletynów „Gospodarczej Służby Informacyjnej“ dla szkół zawodowych.

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że Izba Przemysłowo-Handlowa, ul. Wiejska 10, wydaje dwa razy w tygodniu biuletyny Gospodarczej Służby Informacyjnej, zawierające aktualne wiadomości z zakresu życia gospodarczego.

W celu uprzystępnienia korzystania z biuletynów, Izba Przemysłowo-Handlowa przyznała szkołom zawodowym 50% zniżkę w opłacie abonamentu, tj. zł 25,— zamiast zł 50,— rocznie. (Nr III H-6224/36).

74.

KOMUNIKAT

o „Encyklopedii Nauk Politycznych“.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcji i Nauczycieli szkół zawodowych na wydawnictwo Instytutu Społecznego i Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“ w Warszawie p. t. „Encyklopedia Nauk Politycznych“ (Zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze), oraz zezwala na prenumerowanie go dla bibliotek szkolnych. „Encyklopedia“ ukazuje się w zeszytach w odstępach dwumiesięcznych, zakończona zaś zostanie w końcu roku 1939 i obejmie ogółem 24 zeszyty. (Nr III PU-130/36).

75.

KOMUNIKAT

o wydawnictwach Stow. Elektryków Polskich oraz Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcyj i Nauczycieli szkół zawodowych na wydawnictwo Stowarzyszenia Elektryków Polskich: 1) Słownictwo Elektrotechniczne polskie“ i 2) „Symbole graficzne urządzeń elektrycznych prądu silnego“ oraz wydawnictwo Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego: „Znakownictwo najważniejszych wielkości i jednostek używanych w elektrotechnice“ i zaleca te wydawnictwa do bibliotek tych szkół zawodowych, w których prowadzony jest jako przedmiot elektrotechnika. (Nr III PU-140/36).

76.

KOMUNIKAT

o usunięciu ze szkół.

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że Zygmunt Szpakowski, urodzony 19 czerwca 1920 r. w Słucku, b. uczeń klasy czwartej prywatnego gimnazjum męskiego Aleksandra Kozickiego w Warszawie, nie może być przyjęty do jakiejkolwiek szkoły na całym obszarze Rzeczypospolitej ani też dopuszczony do jakiegokolwiek egzaminu bez zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P. (Nr II S-10013/36).

77.

Ratujmy pieśń i muzykę ludową!

Z apelem tym zwraca się do ogółu społeczeństwa „Centralne Archiwum Fonograficzne“ (Warszawa 1, Krak. Przedmieście 32, tel. 668-55). Archiwum to, założone w lecie 1934 r. jako instytucja naukowa przy pomocy Funduszu Kultury Narodowej oraz subsydiowane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Fundusz Kultury Narodowej, ma na celu zbieranie, opracowywanie i ścisłe naukowe wydanie muzyki i pieśni ludowej w Polsce. Poraz pierwszy w odrodzonej Polsce stworzono placówkę naukową, której dążeniem jest ocalenie pieśni i muzyki ludowej w całości, t. j. nie tylko polskiej, ale też innych narodowości, mieszkających w granicach Rzeczypospolitej.

Ponieważ zadanie to jest wprost olbrzymie, a możliwości finansowe „Centralnego Archiwum Fonograficznego“ są niesłychanie skromne — nie ma wystarczającego zespołu pracowników (liczba dotychczasowych współpracowników w Archiwum jest bardzo szczupła ze względu na pracę honorową), ani też odpowiednich funduszów, aby móc wszędzie wysyłać zbieraczy w teren celem nagrywania muzyki ludowej zapomocą fonografu — „Centralne Archiwum Fonograficzne“ zwraca się do całego społeczeństwa z gorącą prośbą o współpracę przy tym tak ważnym i palącym zadaniu.

Pomoc i współpraca mogą być różnorodne:

a) Istnieje wiele osób, posiadających pieśni ludowe, zbierane przez wiele lat. Ci mogliby udostępnić

swe zbiory „Centralnemu Archiwum Fonograficznemu“: oddając swe zapiski na własność albo wypożyczając je Archiwum dla skopiowania, zastrzegając sobie prawa autorskie i ujawnienie nazwiska (koszty przesyłki zostaną zwrócone).

b) Ci, córzyby chcieli zbierać, otrzymują wskazówki, w jaki sposób mają do pracy tej przystąpić.

c) Są wreszcie jednostki, stowarzyszenia i instytucje, które mogłyby finansowo poprzeć akcję wspomnianego Archiwum.

Zaznacza się, że do Archiwum nadają się:

1. ludowe pieśni wszystkich narodowości, zamieszkujących Polskę (melodie z tekstem, albo teksty czy tylko melodie),
2. melodie ludowych tańców,
3. oraz wszystko, co dotyczy muzyki i pieśni ludowej, a więc chętnie będą przyjęte (drukowane) zbiory i poszczególne prace na ten temat.

Kierownik „Centralnego Archiwum Fonograficznego“
(—) dr Julian Pulikowski,
docent Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego.

78.

KOMUNIKAT O WYDAWNICTWACH.

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące wydawnictwa i środki naukowe:

I. PODRĘCZNIKI:

Borkowska-Nelkenowa I. i Kościelski Z. Jesteśmy. Czytania dla dorosłych i młodocianych. Skład Główny w Instytucie Oświaty Dorosłych. Warszawa. 1935 — do użytku w szkołach dokształcających. (Nr II Pr-13750/35).

Bryła Stefan, Prof. Inż. Dr. Beton w budownictwie wiejskim. Lwów i Warszawa 1936 r. Księgarnia Polska. Bernard Połoniecki — jako podręcznik dozwolony dla szkół budowlanych, drogowych, mierniczych i meljoracyjnych na okres pięciu lat. (Nr III. PU-123/36).

II. WYDAWNICTWA POMOCNICZE:

Arct M. Słownik ortograficzny. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli i do bibliotek szkolnych szkół wszystkich typów. (Nr II Pr-14452/36).

Arct M. Mały słownik wyrazów obcych — 16000 wyrazów. Wydanie nowe. Warszawa 1936 — jako książkę pomocniczą dla uczniów szkół wszystkich typów. (Nr II Pr-14328/36).

Seifert T. Notowania towarów międzynarodowych. Nakładem Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1934 — jako książkę pomocniczą dla szkół handlowych. (Pr III. P. U.-22/35).

Suchorowski S. Świętokrzyskie. Pieśni na 1, 2, 3 głosy. Biblioteczka Pieśni Regionalnych. Nr 11. Nakład Księgarni i Drukarni Katolickiej. Katowice — jako książkę pomocniczą dla uczniów kl. V—VII szkoły powszechnej i gimnazjów oraz dla nauczycieli. (Nr II Pr-14179/36).

III. ŚRODKI NAUKOWE:

Blicharski Cz. i Suchoński H. Zeszyty rachunkowe do zadań praktycznych dla ucznia kl. IV, V, VI i VII szkoły powszechnej. Sosnowiec — jako pomoc szkolną dla szkół powszechnych. (Nr II Pr-13620'35).

Lud Polski. Tabl. I. Budownictwo ludowe. Tabl. II. Współczesny strój ludowy. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — jako pomoc szkolną. (Nr II Pr-13549/35).

W. F. Zeszyt do nut — jako pomoc szkolną dla uczniów i nauczycieli. (Nr II Pr-14289/36).

IV. KSIĄŻKI DLA BIBLIOTEK:

Broniewska J. Przygody gałgankowej Balbisi. Wydawnictwo Naszej Księgarni. Warszawa. 1936 — dla dzieci od lat 7—9. (Nr II Pr-14509/36).

De Cervantes Saavedra Miguel. Przygody Don Kichota. W przekładzie i opracowaniu Dra Edwarda Boyé z 15 rysunkami G. Doré'ego. Nakł. Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa — dla młodzieży łat 11—15. (Nr II Pr-13532/36).

Goetel F. Kar-Chat. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1936. Wydanie III — dla młodzieży od lat 15. (Nr II. Pr-14364/36).

Jak zbudować odbiornik radiowy. Opis budowy taniego odbiornika detektorowego. Zainstalowanie i obsługa odbiornika. Wydane nakładem Spółki Wydawniczej „RA“. Warszawa — do bibliotek szkolnych. (Nr II Pr-14469)36).

Kern Elga. Maria Piłsudska. Matka Marszałka. Wizerunek życia. Nakł. Głównej Księgarni Wojskowej. 1935. — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-13793/35).

Kossak Z. Nieznany kraj. Wydanie drugie. Nakł Roju. Warszawa, 1937 — dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14730/36).

Krzemieniecka L. Z przygód Krasnala Hałabały. Cz. I. Biblioteczka Najpiękniejszych Bajeczek i Powiastek 6. Nakładem Spółki Wydawniczej A. Gmachowski i S-ka. Częstochowa. 1936 — dla dzieci od lat 7 do 9. (Nr II Pr-14418/36).

Makuszyński K. Wielka brama. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa-Lwów — dla dzieci lat 11—15. (Nr II Pr-14342/36).

Morcinek Gustaw. Po kamienistej drodze. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa—Lwów. 1936 — dla dzieci od lat 11 do 15. (Nr II Pr-14341/36).

Nicholson Iza. Promień słońca. Z dziejów angielskiej spółdzielczości spożywców. Wydanie III. Nakł. „Społem“, Związek Spółdzielni Spożywców, Warszawa, 1936 — dla dzieci lat 11—15. (Nr II Pr-144442'36).

Pomarański Stefan, mjr. Z historycznych dni lipca i sierpnia 1914. Nakł. Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla młodzieży wyższych klas szkoły powszechnej i dla młodzieży szkół średnich. (Nr II Pr-14484/36).

---

*) W niniejszym numerze ogłasza się wydawnictwa i pomoce szkolne, zatwierdzone jeszcze na podstawie rozporządzenia z dnia 16 lutego 1934 r. (Nr I Pr-462/34) łącznie z rozporządzeniem z dnia 5 listopada 1934 r. (Nr I Pr-4294/34) przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 14 stycznia 1937 r. (Nr II Pr-9354/36), zamieszczonego powyżej i obowiązującego od dnia 14 stycznia rb. Również odpowiada jeszcze dawnemu rozporządzeniu podział tych pozycyj według kategoryj.

Sieroszewski W. Marszałek Józef Piłsudski. Życiorys. Wydanie nowe. Nakładem Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1935 — do bibliotek szkolnych dla uczniów gimnazjów i liceów oraz do bibliotek nauczycielskich szkół wszystkich typów i stopni. (Nr I Pr-13835/35).

Sieroszewski W. Marszałek Józef Piłsudski. Przetłómaczył na język hebrajski M. Asz. Wyd. Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski. Stanisławów. 1935 — do bibliotek szkół z żydowskim i hebrajskim językiem nauczania. (Nr II Pr-5861/35).

Wiadomości historyczno-dydaktyczne. Organ Polskiego Towarzystwa Historycznego dla Spraw Nauczania Historii. Red. Kazimierz Tyszkowski. Rocznik I. Zeszyt l. Lwów. 1933 — do bibliotek nauczycielskich szkół średnich. (Nr I Pr-2150/33).

Śmigły Rydz Edward, generał. Byście o sile nie zapomnieli. Rozkazy — Artykuły — Mowy. 1904—1936. Nakł. Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1936 — do bibliotek szkolnych szkół wszelkich typów, dla użytku uczniów i nauczycieli. (Nr II Pr-14723/36).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 18 lutego 1937 r. Nr. II. Pr. 14793/36 zatwierdziło do bibliotek uczniowskich dla młodzieży od lat 14—16 wydawnictwo p. t.: S. Tołpa: „Śladami łosia“ (Z wędrówek po Polesiu). Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów 1936, str. 184. Cena zł 3.—.

„Przyroda i Technika“ czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych. Red. Dr. Anna d'Abancourt-Koczwarowa. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa. Nr 1 styczeń 1937.

Odkryto w niegościnnym Labradorze wodospad, wielokrotnie przewyższający swymi rozmiarami Niagarę — bliższe szczegóły na ten temat przynosi ostatni numer „Przyrody i Techniki“ w artykule pióra znanego podróżnika **Stefana Barszczewskiego.**

Do egzotyki na terenie Polski można słusznie zaliczyć Polesie, kraj pod wieloma względami tajemniczy i niezbadany. Na terenie Polesia pracuje się naukowo; od szeregu lat liczne wyprawy zbierają materiały, które z biegiem czasu pozwolą na rozwiązanie wielu zagadek dziś dla nauki niedostępnych. Opis jednej z takich wypraw na Polesie daje uczestniczka jej mgr. **Cabejczekówna** w artykule ilustrowanym pięknymi zdjęciami krajobrazu poleskiego.

Dziwne skoki w pogodzie tegorocznej, kapryśne lato, zimna jesień i ciepły początek zimy są tematem ciekawego artykułu **Dr. Kaczorowskiej.** O dokładnym czasie i sposobach jego mierzenia od najprymitywniejszych po precyzyjne doby obecnej pisze **L. Zajdler.**

Nauki techniczne są reprezentowane w dwóch artykułach. Na temat **filmu plastycznego** pisze **Inż. Rosenblatt.** Dowiadujemy się o dwu metodach, zastosowanych do otrzymywania wrażenia trójwymiarowości na płaskim ekranie. Jedna stosuje poprostu spektroskopię, a druga światło spolaryzowane. Po przystępnym wyjaśnieniu, na czym polega spektroskopia i polaryzacja światła, opisuje sposoby i wynalazki, które udostępniły w latach ostatnich wykorzystanie tego zjawiska dla filmu plastycznego.

Silnik Diesel'a został opracowany w zajmujący sposób i przystępny w artykule **H. T. Halickiego,** w którym autor uwzględnił najnowsze konstrukcje i zastosowanie tego silnika poruszającego dziś nie tylko mechanizmy fabryk ale znajdującego coraz szersze zastosowanie w żegludze, automobiliźmie i lotnictwie.

Numer 1 „Przyrody i Techniki“ zawiera ponadto jak zwykle wielką ilość notatek naukowych, zebranych w 7 działach i zaopatrzonych w słowniczek terminów naukowych.

Tom V zarysu encyklopedycznego

„ŚWIAT I ŻYCIE“.

Zgodnie z zapowiedzią, w r. 1937 ukaże się tom V „Zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie“. Tom V stanowi uzupełnienie i logiczne zakończenie pierwszych czterech tomów; nie stanowi on tym samym samodzielnej całości, niezbędny jest natomiast jako nadbudowa części artykułowej encyklopedii, tj. jej pierwszych czterech tomów.

Tom V zawiera bowiem wszystkie informacje poszczególne, które świadomie pominięto w czterech pierwszych tomach. Spełnia on tym samym w rękach swego czytelnika rolę encyklopedii podrecznej i jest zarazem przewodnikiem i indeksem w stosunku do czterech pierwszych tomów, stanowiących rozumową syntezę materiału analitycznego, zawartego w tomie V. W ten sposób całość zadowoli wszelkie wymagania czytelnika: da mu niezbędną sumę podręcznych informacyj i syntetyczne ujęcie najważniejszych zagadnień współczesnego życia i nauki.

Zgodnie ze swymi założeniami naczelnymi, tom V „Świata i Życia“ jest, jak i całość zarysu, wydawnictwem nawskroś współczesnym i nowoczesnym. Ta nowoczesność polega nie tylko na pewnej sumie informacyj tyczących się np. ludzi dziś żyjących, ale przede wszystkim na odpowiednim naświetleniu tych informacyj. Każda informacja „Świata i Życia“, tycząca się zjawisk przyrodniczych, gospodarczych czy historycznych opiera się na podstawie najnowszych zdobyczy naukowych, jest wyrazem najświeższych poglądów naukowych, odzwierciedla rzeczywistość istotną.

Dotychczas ukazały się dwa pierwsze zeszyty tomu V. Całość oddana będzie w ręce czytelników w ciągu roku 1937. Bardzo wyraźny duży druk, rozsądnie pomyślane i ładne ilustracje uzupełniają tę pożyteczną całość.

Gen. M. Zaruski: „Z Harcerzami na „Zawiszy Czarnym“. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1937. Str. 126. Zł. 2,60.

Gen. Zaruski jest pionierem idei morza i naszego sportowego żeglarstwa morskiego. Jako kapitan dużego harcerskiego statku szkolnego, daje nam opisy i wrażenia pierwszych podróży „Zawiszy Czarnego“ na przestrzeni od Londynu do Helsingforsu, tym ciekawszych, że odbytych (z paru wyjątkami) bez udziału marynarzy zawodowych: odpowiedzialną służbę morską pełnili tu sami młodzi ludzie, którzy nigdy na większych żaglowcach nie pływali.

Książka daje nam obraz życia i pracy młodej załogi, wrażeń i przygód, których morze wtajemniczonym nigdy nie skąpi. Utrzymana w tonie swobodnych opisów przeżyć stanowi interesującą i pożyteczną lekturę zarówno dla młodych, jak i starszych ludzi. Treść uwypuklaja liczne ilustracje.

Zofia Kossak: PUSZKARZ ORBANO. Powieść historyczna. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów. 1937. Str. 206. Cena zł 3.10, w oprawie 5,20 zł. Nowa powieść autorki „Krzyżowców" roztacza przed młodymi czytelnikami przejmujący obraz agonii imperium bizantyńskiego, upadającego nietyle dzięki brutalnej przemocy najeźdźców tureckich, ile dzięki degeneracji i spodlenia własnego społeczeństwa.

Bornholtz Tadeusz: Historia dla kl. IV gimnazjum. 64 ilustracji i map w tekście oraz 3 mapy poza tekstem. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 168. Cena wraz z znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zł 1,80.

Jasny, przejrzysty układ, dobrze przemyślana syntetyczność ujęcia oraz właściwa wydawnictwom PWKS troska o estetyczną szatę zewnętrzną książki, o to zalety tego nowego podręcznika historii dla IV klasy gimnazjów.

Mokrzycki Gustaw Andrzej, profesor Politechniki Warszawskiej: **Skrzydlata ludzkość.** T. II. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 168 tekstu plus 132 atlasu. Cena zł 4.50.

Autor zdołał połączyć stronę naukową z żywym i barwnym przedstawieniem rzeczy; używa on w tym celu bądź formy pamiętnika ucznia-pilota, bądź maluje nader interesująco wizje przyszłości, — bądź wreszcie przytacza obszerne wyjątki z oryginalnych opisów podróży powietrznych pionierów i znakomitych przedstawicieli lotnictwa.

Jest to kompletna encyklopedia wiedzy o lotnictwie.

Adam Schmuck: Z Pińska do Augustowa kajakiem. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 87. Cena zł 1,75.

Ciekawy reportaż, napisany żywo, barwnie i z humorem, ozdobiony 20 zdjęciami fotograficznymi.

Klarner Zofia: Ludzie i praca. Wypisy polskie na klasę pierwszą gimnazjów zawodowych działu szkolnictwa przemysłowego. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 247. Cena wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zł 3,20.

Arnoldt-Russocka M.: Travaillons avec plaisir. Podręcznik do nauki języka francuskiego dla I klasy gimnazjów krawieckich i bieliźniarskich. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 87. Cena wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zł 1,70.

Słowniczek ortograficzny dla wyższych klas szkoły powszechnej według uchwał Komitetu Ortograficznego Polskiej Akademii Umiejętności. Wydanie trzecie. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów. 1936. Str. 144. Cena zł 0,60.

Nowe wydanie słownika ortograficznego dla szkół powszechnych.

Rosny Ainé J. H.: A la recherche du tresor. Adapté et commenté par A. Zawadzka-Czerwińska. Lektura Francuska 7. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 94,1. Cena zł 1,—.

Sevrette Gaston: Au pays des binious. Adapté et annoté par K. Zgleczewska. Lektura Francuska 8. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 77. Cena zł 1,—.

Kolejne numery pożytecznej kolekcji Lektur Francuskich Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych nie wymagają specjalnego zalecenia.

Nowo wydane tomiki przeznaczone są na lekturę domową dla uczniów III—IV klasy gimnazjum nowego typu.

Kazimierz Konarski: Przygody jednej książki. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 117. Cena zł 2,50. Ilustracje Wł. Czarneckiego.

Zajmujące dzieje znanej książki Konopnickiej o Krasnoludkach, która po wielokrotnych a przypadkowych zmianach małych właścicieli znalazła schronienie w bibliotece publicznej, opowiada autor w sposób żywy i sugestywny, wzruszając młodocianych czytelników i budząc w nich miłość i poszanowanie dla książki.

Jan Parandowski: Wojna Trojańska. Opowiedziana dla młodzieży według Iliady Homera. Wydanie drugie. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów. 1937. Str. 79. Cena zł 1,70.

Nowe wydanie znanej popularyzacji wybitnego naszego stylisty i znawcy kultury klasycznej wyróżnia się niezwykle gustowną szatą wydawniczą.

Antoni Gawiński: Peregrynacje Andrzeja Wilczka. Powieść. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów. 1937. Str. 197. Cena zł 3.80, w oprawie zł 5,20.

Nieskomplikowana intryga tej powieści zadzierzgnięta została jedynie w tym celu, aby ułatwić autorowi oprowadzenie młodych czytelników po Polsce i Włoszech epoki Odrodzenia.

Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych ozdobiło książkę 16 planszami zawierającymi reprodukcje dzieł mistrzów Renesansu na osobnych wkładkach.

Stanisław Adamczewski: Stefan Żeromski. Zarys biograficzny. Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 125. Cena zł 2,30.

Nowa praca Stanisława Adamczewskiego stanowi biograficzne uzupełnienie wielkiej monografii jego o Żeromskim p. t. „Serce nienasycone". Znajdą w niej miłośnicy talentu wielkiego pisarza historię jego życia i twórczości opowiedzianą z wielkim pietyzmem a równocześnie zupełnie objektywnie. Na podkreślenie zasługują barwny styl autora, jak również wykwitna szata wydawnicza książki.

Biliński Jan: Ćwiczenia słownikowe. Wydanie trzecie. Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów. 1937. Str. 119. 1 nlb. Cena zł 1,70.

„Ćwiczenia słownikowe" Bilińskiego, wydane poraz pierwszy w r. 1931, zdobyły sobie w kołach nauczycielskich zasłużone uznanie.

Obecne wydanie — trzecie, poza wprowadzeniem nowej pisowni, dostosowane zostało również do wymagań programu czteroletniego gimnazjum, jakkolwiek służy kształceniu języka już od pierwszych lat nau-

czania. Jest to więc książka nie tylko dla polonisty czy filologa, lecz dla każdego wogóle nauczyciela, pragnącego pogłębić i rozszerzyć zasób wiadomości swoich o języku.

Tatoń Antoni, Jabłowski Kazimierz: Zakup towarów przez kupca detalicznego. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 165. 3 nlb. 26 ilustracji i wzorów. Cena zł 2,40.

Jest to część druga przedmiotu rozpoczętego „Moim Sklepem". W pięciu obszernych rozdziałach omawiają autorowie kolejno: znaczenie i warunki korzystnego zakupu towarów, źródła zakupu, formy nawiązywania stosunków handlowych, oraz technikę oferowania i zamawiania towarów.

Układ książki jest logiczny i przejrzysty, styl prosty i łatwy, dla każdego zrozumiały. Obok tekstu postawić trzeba wzory korespondencji handlowej. Jest w tej książce zobrazowana w reprodukowanych listach działalność kupca, praktyczne objaśnienia tematu na wzorach wziętych z życia. Korespondencja ta jest podana nie tylko w swej treści ale i w oryginalnej formie, dziś w zwyczajach handlowych przyjętej.

Szerokie rozpowszechnienie tej pożytecznej książki przyczynić się może wybitnie do podniesienia znajomości swego zawodu wśród naszych kupców, zaś szkole zawodowej zapewni pierwszorzędną pomoc.

Monk F., Winter H.: A great adventurer. Opracował dr A. Kreusler. Lektura Angielska 5. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 20. Cena zł 0,60.

Marshall H. E.: Stories of Robin Hood. Opracowała E. Rogoyska. Lektura Angielska 6. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 28. Cena zł 0,60.

Keltie John S., Gilmour S.: Adventures of Exploration. Book II. Opracowała dr Maria Patkaniowska. Lektura Angielska 3. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1937. Str. 36. Cena zł 0,70.

Wyprawy badawcze wielkich podróżników-odkrywców Livingstone'a i Franklina, loty stratosferyczne niezmordowanego prof. Piccarda oraz ciekawe przygody legendarnego Robin Hooda — oto treść tych świeżo wydanych tomików Lektury Angielskiej PWKS, których kolekcja powinna znaleźć się w ręku każdego nauczyciela języka angielskiego.

Lubomyrowicz Iwan: Łatyńska hramatyka dla serednich zahalno-oświtnich szkił z ukrajińskoju mowoju nawczannia. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów, 1937. Str. 157. 3 nlb. Cena zł 3,—.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

Henryk Sienkiewicz — Krzyżacy — powieść, tanie, popularne, kieszonkowe wydanie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie z objaśnieniami i mapą. Rok 1937. 8 tomików.

Chowanna — miesięcznik Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu, zeszyt 2, luty 1937 r. Red. i Admin. Katowice, ul. Krasińskiego 3. Prenumerata roczna 5 zł, zeszyt pojed. 1,— zł.

Treść zeszytu 2: Dr L. Goryński — T. Łaciak — Dr E. Trzaska: O karności w szkołach śląskich (wyniki ankiet Instytutu Pedagogicznego w Katowicach) II ciąg dalszy. Wanda Bobkowska: Działalność kobiet w narodowo-socjalistycznych Niemczech (dokończenie). Prof. Dr W. Gądzikiewicz i Wł. Wójcikówna: Wpływ czynników atmosferycznych na zmęczenie umysłowe u dzieci szkolnych. Recenzje i sprawozdania. Przegląd polskiej prasy pedagogicznej. Dodatek. Sprawy szkolne na Śląsku. —

Instytut Pedagogiczny w Katowicach. — Sprawozdanie z działalności w latach 1934/35 i 1935/36.

Polonista — dwumiesięcznik poświęcony sprawom nauczania języka polskiego. Zeszyt V listopad—grudzień 1936 r. Red. i Admin. Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska" ul. Nowy Świat nr 23-25. Prenumerata roczna 10 zł, numer pojedyńczy 1,50 zł.

Treść zeszytu V: Dr Stanisław Kasztelowicz: Charakterystyka postaci w nauczaniu języka polskiego. Franciszek Czapla: Ćwiczenia w przemawianiu. Janina Rozenhekówna: Jak VII klasa gimn. pisała powieść. Stefan Balicki: O niebezpieczeństwach t. zw. ćwiczeń redakcyjnych. Sprawozdania i oceny. Kronika.

Przegląd Pedagogiczny — Organ T. N. S. W. Redakcja i Admin. Warszawa, ul. Bracka 18. Nr. 3 i 4 luty—marzec 1937 r. Prenumerata roczna 18 zł, nr pojedyńczy 50 gr.

Słonko — tygodnik dla dzieci. Red. i Admin. Warszawa, Plac J. Piłsudskiego 1. Prenumerata mies. 80 groszy, nr. pojed. 25 gr. Dla szkół zniżki. Nr. 24/25 luty—marzec 1937 r.

Młody Polak — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży. Nr. 10 i 11 luty marzec 1937 r. Red. i Admin. Warszawa, Chmielna 58. Prenumerata roczna 4.— zł, nr. pojed. 20 gr. Dla szkół zniżki.

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K .O. Nr. 304.121.
Czcionkami i drukiem: Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.